

Årsmelding 2014

Mars 2015

Innholdsfortegnelse	Side
Innledning	3
Rolle og oppdrag	3
Organisering av arbeidet	3
Organisatorisk tilknytning	3
Omlegging fra spisskompetanseområder til kjerneoppdrag	4
Kjerneområde 1: Rusmiddelforebygging som en del av folkehelsearbeidet	5
Planforankring og helhetsspektiv i kommunalt rusarbeid	5
Ungdata	6
Ansvarlig alkoholhåndtering (AAH)	7
Rusmiddelforebyggende arbeid i skolen	8
Rusmiddelforebygging blant studenter og i voksenbefolkningen	8
Vurdering av måloppnåelse innenfor kjerneområdet	9
Rusmiddelforebygging som en del av	
Kjerneområde 2: Tidlig intervensjon	10
Motiverende intervju	10
Opplæringsprogrammet Tidlig inn	10
Bedre tverrfaglig innsats (BTI)	11
Barn i rusfamilier (BIR)	11
Oppsummering av innsatsen på tidlig intervensjonsområdet	12
Vurdering av måloppnåelse innenfor kjerneområdet Tidlig intervensjon	12
Kjerneområde 3: Rusbehandling	14
Motiverende intervju	14
Brukerplan	14
Nasjonalt opplæringsprogram ROP	15
Overdosenettverket	14
Brukerperspektivet, - Klient- og resultatstyrt praksis (KOR) som verktøy	16
Spesialisthelsetjenesten	16
Vurdering av måloppnåelse innenfor kjerneområdet Rusbehandling	17
Nasjonale funksjoner og særskilte oppdrag	18
Forebygging.no	19
Kommunetorget.no	23
Tidligintervensjon.no	27
Samarbeid på regionalt nivå	31
Samarbeid med Fylkesmannen	31
Samarbeid med fylkeskommunene	31
Samarbeid med andre regionale kompetansmiljø	32
Samarbeid med andre aktører	32
Stimuleringsmidler	33
Informasjonsvirksomhet	35
Forskning	39
Ansatte ved KoRus-Nord	41
Regnskap	42

Innledning

Denne årsmeldingen omfatter KoRus–Nord sin samlede virksomhet i 2014. Først tar vi for oss arbeidet med de ulike satsingene innenfor KoRus’enes tre kjerneoppdrag (*Rusmiddelforebygging som en del av folkehelsearbeidet, Tidlig intervensjon og Rusbehandling*). Deretter fokuserer vi på KoRus-Nord sine nasjonale funksjoner (videreutvikling og drift av de nasjonale netjtjenestene *forebygging.no*, *tidligintervensjon.no* og *kommunetorget.no*).

Rolle og oppdrag

KoRus’ene skal sikre ivaretagelse, oppbygging og formidling av rusfaglig kompetanse, og gjennom dette bidra til å oppfylle nasjonale mål på rusfeltet i den enkelte region. Vår primære rolle er å styrke praksisfeltet ved å utvikle forståelse, og formidle og implementere forsknings- og/eller kunnskapsbaserte strategier. I dette ligger også å legge til rette for nettverk og erfaringsutveksling mellom kommunene.

Organisering av arbeidet

Virksomheten skal skje i tett samarbeid med andre regionale aktører, og bidra til å styrke organisering, kompetanse og kvalitetsutvikling på rusfeltet. For å ivareta oppdraget har vi etablert samarbeid med ulike aktører (beskrives senere i rapporten), og vil i 2015 prioritere videreutvikling og formalisering av ulike samarbeidsrelasjoner. Internt har vi organisert arbeidet i mindre arbeidsgrupper rundt de ulike satsingene. I 2014 har de ulike arbeidsgruppene tilknyttet hvert kjerneoppdrag påbegynt et samarbeid, hvor ett av målene er at vi i økende grad skal se de ulike satsingene i en større sammenheng.

Organisatorisk tilknytning

KoRus-Nord har de siste årene vært organisatorisk tilknyttet Rus- og spesialpsykiatrisk klinikk ved Universitetssykehuset i Nord-Norge (UNN). Fra og med 1. september 2014 er denne klinikken slått sammen med Allmennpsykiatrisk klinikk, til Psykisk helse- og rusklinikken. Den nye klinikken har om lag tusen ansatte. Fra og med 01.01.15 har vi fått ny leder. Sammenslåingen har ikke berørt KoRus-Nord i særlig grad i 2014. Fram til juni 2015 vil det imidlertid pågå en prosess i klinikken som skal resultere i en ny klinikkstruktur, inkludert organisatorisk plassering av KoRus-Nord. Prosessen innebærer en tidsbruk og reisevirksomhet for leder og nestleder.

Omlegging fra spisskompetanseområder til kjerneoppdrag

Vi opplever det som positivt at KoRus'ene har fått en tydeligere definert rolle, og fremstår som mer enhetlig. Vi opplever det også som positivt at KoRus'ene i stor grad har det samme tilbudet til kommunene.

KoRus'enes innsats rettet mot skole har vært tonet ned i oppdraget de siste par årene. Dette har skjedd parallelt med omleggingen fra spisskompetanseområder til kjerneoppdrag. Som et ledd i arbeidet med vårt tidligere spisskompetanseområde *Rusforebyggende arbeid med skolen som basisarena*, sluttførte KoRus-Nord i 2011/2012 arbeidet med *Støttmateriell for rusmiddelforebyggende arbeid i skolen*. Støttmaterialet er publisert som en pdf-fil, og ligger blant annet på vår hjemmeside. I forbindelse med omleggingen fra spisskompetanseområde til kjerneoppdrag har vi i 2014 arbeidet med en oppdatering av skole.forebygging.no, som i sin tid ble utviklet som en «guidet tur» på forebygging.no for lærere, skoleledere og skolens samarbeidspartnere. Skole.forebygging.no er bygd opp med utgangspunkt i Støttmaterialet, men inneholder også andre relevante tekster, linker o.s.v. for målgruppene.

På bakgrunn av endringer oppdraget fra Helsedirektoratet, hvor det går frem at rusmiddelforebyggende program i skolen ikke skal prioriteres, har KoRus-Nord også besluttet ikke å prioritere videre drift og utvikling av Unge & rus. Dette innebærer i praksis at KoRus-Nord er i ferd med å avvikle kursvirksomheten knyttet til Unge & rus i egen region. Vi vil heller ikke vil bidra på kurs i andre regioner. På forespørsler fra skoler og kommuner vil vi henvise til Støttmateriell for rusmiddelforebyggende arbeid i skolen på skole.forebygging.no. Vi er kjent med at mange skoler i landet gjennomfører Unge & rus, også inneværende skoleår. Vi venter derfor med å stenge nettsiden til 1. juli 2015. Søk på domenet vil bli omdirigert til skole.forebygging.no via en «dørmatte» hvor det vil ligge en kort informasjon om disse endringene.

Arbeidet med et undervisningsopplegg basert på Støttmaterialet ble igangsatt mot slutten av 2014.

Kompetanse som har vært knyttet til rusmiddelforebyggende arbeid i skolen generelt, og Unge & rus spesielt, vil bli tatt vare på og videreutviklet som en del av arbeidet med rusmiddelforebygging som en del av folkehelsearbeidet. Personellressurser som tidligere var knyttet til spisskompetanseområdet skal flyttes over til arbeidet med andre oppgaver innenfor oppdraget.

I tråd med strukturen i oppdraget, påbegynte vi i 2014 et arbeid internt hvor formålet er å utarbeide overordnede strategier for hvert av kjerneområdene. De ulike satsingene i oppdraget ivaretas av mindre arbeidsgrupper på 2-3 personer, og vi ser behov for at de ulike arbeidsgruppene satsingene i større grad sees i sammenheng. Dette gjelder for eksempel sammenhengen mellom de ulike satsingene på tidlig intervensjonsfeltet og koblingen mellom kartlegging og tiltak forankret i kommunale planer, for å nevne noe. En større bevissthet rundt dette internt vil også komme målgruppene til gode.

Kjerneområdene

Kjerneområde 1: *Rusmiddelforebygging som en del av folkehelsearbeidet*

KoRus-Nord startet i 2014 et internt arbeid hvor målet er å i større grad se de ulike satsingene innenfor rusmiddelforebygging som en del av folkehelsearbeidet i sammenheng med hverandre.

Planforankring og helhetsperspektiv i kommunalt rusarbeid

KoRus-Nord oppfatter planlegging som forberedelser til handling i kommunene. Med et slikt utgangspunkt kan planleggingsprosessene knyttet til Rusmiddelpolitisk handlingsplan og andre kommunale planer vi bistår kommunene skisseres på følgende måte:

- En beskrivelse av kommunale utfordringer gjennom blant annet Ungdata-kartleggingen
- Drøftinger mellom kommunene og fagfolk på KoRus Nord om årsakssammenhenger
- Vurderinger av virkemidler som for eksempel Ansvarlig alkohol håndtering (AHH) og Støttmateriell for rusmiddelforebyggende arbeid i skolen, for å forebygge/forhindre problemer, samt løse eller begrense problemer som allerede har oppstått.

Med andre ord knytter vi satsninger som Ungdata, AHH o.s.v. til kommunenes arbeid med helhetlige rusmiddelpolitiske handlingsplaner og/eller folkehelseplaner. I 2014 bisto vi kommunene med planforankring og helhetsperspektiv i kommunalt rusarbeid basert på følgende nivåer¹:

- Nivå 1: Informasjon til samtlige kommuner via epost, magasin, konferanser og kommunetorget.no
- Nivå 2 og 3: Råd og veiledning via kommunetorget.no og til kommuner som har gjennomført Ungdata og AAH. Forankring i plan har også vært stilt som krav til kommunene ved tildeling av stimuleringsmidler i 2014.
- Nivå 4: Utviklingsarbeid knyttet til å forankre breddeinnsats over til i folkehelse- og/eller Rusmiddel politisk handlingsplaner

Denne fordelingen kan konkretiseres på følgende måte:

¹ Vi har slått sammen nivå 2 og 3.

2014	Nivå 1 (informasjon)	Nivå 2 og 3 (Råd/veiledning)	Nivå 4 (innsats over tid/Utviklingsarbeid)
Fylker	Nordland/Troms/Finnmark	Nordland/Troms/ Finnmark	Finnmark/Svalbard/Nordland
Kommuner	<p>Info/råd til kommuner via:</p> <ul style="list-style-type: none"> -informasjonsbrev til alle nordnorske kommuner i 2014 -hjemmesiden korusnord.no -kommunetorget.no hjelp til forankring av folkehelse i plan og iverksetting av rusmiddelpolitisk handlingsplan -info via fagmagasinet SPOR alle Nordnorske kommuner -informasjon via nyhetsbrev og annonsering i ulike fagmagasin. 	<p>Råd og veiledning <i>rusmiddelpolitisk handlingsplan</i> i sammenheng med:</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>Ungdatakartlegging</i> i 2014, i kommunene: Øksnes, Lenvik, Harstad, Rødøy, Gratangen, Herøy, Hemnes, Dønna, Målselv, Ballangen, Kvæfjord, Alta, Nordkapp, Sørreisa, Herøy, Bø, - <i>Ansvarlig alkoholhåndtering</i> 2014, i kommunene: Mosjøen, Mo, Bodø, Narvik, Gratangen, Tromsø, Alta, Vadsø, Kirkenes, Kvalsund, Kjøllefjord, Hammerfest, Båtsfjord, Mehamn, Honningsvåg. 	<p>Vadsø, Tromsø og Alstahaug med Ungdata-kartlegging, HKH-prosess i Alstadhaug, BTI i Tromsø, samt AAH, alle disse med langsiktige løp og planforankring av innsatsene.</p> <p>Finnmark fylkeskommune gjennomført Ungdata i 2014 (10 VGS) – og forankret satsningen i folkehelseplan på fylkesnivå.</p>

SIRUS har utarbeidet en oversikt over hvilke kommuner som hadde alkoholpolitisk, rusmiddelpolitisk og interkommunal handlingsplan i 2011². Oversikten fins som vedlegg til denne årsrapporten.

Ungdata

Ved utgangen av 2014 hadde totalt 46 kommuner i vår region gjennomført Ungdata-undersøkelsen. I tillegg har alle 16 videregående skoler i Nordland og alle 10 videregående skoler i Finnmark gjennomført. Undersøkelsene i VGS er gjennomført i regi av fylkeskommunene.

Følgende kommuner/fylkeskommuner gjennomførte Ungdata i 2014:

Finnmark: Alta, Nordkapp, Finnmark Fylkeskommune (10 VGS)

² Dette er de nyeste tallene fra SIRUS (levert 25.03.15).

Troms: Tromsø, Gratangen, Sørreisa, Kvæfjord, Målselv

Nordland: Herøy, Rødøy, Hemnes, Dønna, Bø, Ballangen, Øksnes

Vi har bidratt med veiledning knyttet til gjennomføring av undersøkelsen, samt sammenfatning av resultatene i samtlige kommuner som har gjennomført. Vi har også bidratt i om lag 20 kommuner med presentasjon av resultatene i ulike fagmøter, kommunestyremøte eller andre møter. I dette inngår presentasjon/oppfølging av undersøkelser som ble gjennomført 2.halvår 2013, men hvor presentasjon/oppfølging av resultater ble gjort 1. halvår 2014. I Tromsø kommune og Finnmark FK har KoRus-Nord bidratt over tid i oppfølgingen av resultatene.

I tillegg har Ungdata-arbeidet medført en del andre formidlingsoppgaver på ulike konferanser o.l. (se under Informasjonsvirksomhet).

I 2014 leverte vi også en artikkel til Rusfag med tema «Fuktig alkoholkultur på Svalbard». Denne artikkelen ble skrevet med utgangspunkt i ungdataresultater og de erfaringene som ble gjort under oppfølgingen av undersøkelsen på Svalbard.

Ansvarlig alkoholhandtering (AAH)

KoRus-Nord har hatt en bred aktivitet på dette feltet i 2014. Mot slutten av 2014 ble arbeidsgruppa som er ansvarlig for AAH-arbeidet utvidet fra to til tre personer. Intensjonen er at vi med dette skal øke innsatsen på AAH.

Vi har samarbeidet med kommuner og fylkesmenn, bistått Helsedirektoratet, publisert nyheter og artikler og ikke minst åpnet AAH-seksjon på www.kommunetorget.no.

KoRus-Nord har hatt et særskilt fokus på Finnmark i 2014. Sammen med Fylkesmannen avholdt vi konferanser i Alta og Vadsø i mai for en bred målgruppe under temaet forvaltning av alkoholoven. Her stilte også Helsedirektoratet med forelesere. I november samlet Fylkesmannen og KoRus-Nord de kommunale skjenkesaksbehandlerne i fylket til et eget seminar. Disse arrangementene har gitt oss en bred kontaktflate og initiert samarbeid med noen av de større kommunene i Finnmark.

Samarbeidet med Vefsn, Rana og Bodø, kommuner hvor AAH-arbeidet er godt etablert, har fortsatt i 2014. Det ble også etablert et nytt og godt samarbeid med Tromsø kommune. Disse fire kommunene mottok stimuleringsmidler for sitt AAH-arbeid i 2014.

I Bodø, der AAH ble igangsatt i 2012 med en 50 % prosjektstilling, har tiltaket hatt betydelig suksess, og det ble i 2014 knyttet en fast, kommunal 50 % stilling til arbeidet.

Videre har KoRus Nord deltatt i Helsedirektoratets AAH-forum, bistått oppdragsgiver i utviklingen av nytt materiell for trykk og nett samt distribuert slikt materiell på ulike arenaer.

Det er fortløpende skrevet nyhetsartikler om de nevnte konferanser og seminarer. Disse er publiserte i SPOR, på hjemmesida og på våre nasjonale nettjenester forebygging.no og kommunetorget.no.

AAH-seksjonen på [kommunetorget](http://kommunetorget.no) ble åpnet 4. april 2014 og følges opp redaksjonelt.

Vi er kjent med at rusrelatert vold og kriminalitet er på dagsordenen i noen av politirådene, uten at det nødvendigvis er fattet en formell beslutning om at kommune og politi skal samarbeide på basis av prinsippene i AAH.

Vår generelle inntrykk er at politirådet er et lite kjent organ blant kommunenes ansatte på alkohol- og folkehelsefeltet, altså blant de som gjerne er KoRus-Nord sine kontaktpersoner på denne satsingen. Av den grunn bruker vi nær sagt enhver anledning til å oppfordre kontaktpersonene til å gjøre temaet og satsingen bedre kjent i politiets og kommunens ledelse.

Rusmiddelforebyggende arbeid i skolen³

Støttmateriell for rusmiddelforebyggende arbeid i skolen ble revidert rundt årsskiftet 2013-2014, med utgangspunkt i endringer i læreplanmålene for ungdomstrinnet. Oppdatert versjon ble publisert i februar. Oppdateringen er gjort i samarbeid med Helsedirektoratet.

I 2014 har vi også arbeidet med en oppdatering av *skole.forebygging.no*, som ble utviklet som en egen «guidet tur» på *forebygging.no* i forbindelse med at rusmiddelforebyggende arbeid i skolen var vårt tidligere spisskompetanseområde. Området er oppdatert med utgangspunkt i Støttmaterialet, som utgjør den faglige kjernen i *skole.forebygging.no*.

Høsten 2014 ble nye *skole.forebygging.no* åpnet. Målgruppen er skoleledere, lærere og skolens samarbeidspartnere

Nettsidene inneholder informasjon og fagstoff om rusmiddelforebyggende og helsefremmende innsatser i skolen. Det gis råd i forhold til planlegging, gjennomføring og evaluering av forebyggende innsatser.

Når det gjelder *Unge & rus* har vi bidratt med arbeidsseminar kun på forespørsel i 2014. I egen region har vi hatt ett arbeidsseminar i Vefsn, i tillegg til at vi har bidratt på arbeidsseminar i Oslo og Trondheim, i samarbeid med henholdsvis KoRus-Oslo og KoRus-Midt.

I forbindelse med presentasjon av Ungdata i kommunene, har vi vist til Støttmaterialet (og tidligere også *Unge & Rus*) som to mulige utgangspunkt for å jobbe med tematikken rus i skolen.

Rusmiddelforebygging blant studenter og i voksenbefolkningen

To ansatte har fått opplæring i Optimal student, og arbeidet med å etablere et samarbeid omkring konseptet med Universitets- og høgskolene har startet. Det er gjort avtale med Høgskolen i Narvik (HiN) om gjennomføring i 2015. Det er satt ned en prosjektgruppe ved HiN ledet av studentorganisasjonens leder. Administrasjonen på Hin, studentsamskipnaden, studentrådgiver og Korus-Nord samarbeider om gjennomføringen.

³ Se også punktet ovenfor om omlegging fra spisskompetanseområder til kjerneoppgaver.

Vurdering av måloppnåelse innenfor kjerneoppgaven *Rusmiddelforebygging som en del av folkehelsearbeidet*

Vurdering av måloppnåelse innenfor kjerneoppgaven «Rusmiddelforebygging som en del av folkehelsearbeidet» 2014		
Resultatmål og styringsparametre	Antall kommuner i Nord-Norge	Våre vurderinger:
<i>Antall kommuner som har forankret rusmiddelforebyggende arbeid og folkehelsearbeidet i planer etter plan- og bygningsloven, herunder helhetlige rusmiddelpolitiske planer</i>	<p>Alkoholpolitisk handlingsplan i 46 kommuner</p> <p>Rusmiddelpolitisk handlingsplan i 48 kommuner</p> <p>(Se også oversikt alle kommuner i vedlegg 1)</p>	<p>Vi erfarer at informasjon via kommunetorget.no og råd/veiledning om planforankring i samband med Ungdata og AHH er viktig bidrag for gjennomføring av planprosesser i kommunene. Vår kartlegging av vedtatte planer er basert på en kombinasjon av tall fra SIRUS og vår egen oversikt. I vår region ser vi at det er de mellomstore og store kommunene som både har alkohol-, og rusmiddelpolitiske planer. Vi ser at kommuner vi har hatt lengre samarbeid med har planer på dette området, og vurderer at dette henger sammen med vår innsats. Vi erfarer også at flere av kommunene har forankret tematikken rus i andre temaplaner som rus/psykisk helse- og folkehelseplaner.</p>
<i>Omfanget av bruken av Ungdata, Brukerplan og HKH for å kartlegge rusmiddelsituasjonen i kommunen</i>	<p>Ungdata gjennomført i 46 kommuner, samt 26 vgs i Nordland og Finnmark i samarb. med fylkeskommunene</p> <p>BrukerPlan opplæring i 27 kommuner, og 19 kommuner har kartlagt.</p> <p>HKH dialog om oppstart i 2 kommuner</p>	<p>Vi vurderer at Ungdata og Brukerplan kartleggingsverktøyene i hovedsak er godt mottatt i kommunene, de skaper engasjement lokalt, gir et godt innpass i kommunene, og får frem en systematikk som har vært etterspurt på dette området.</p> <p>Vi vurderer at vår innsats på dette området har vært bra, ut i fra antall kommuner/fylkeskommuner vi har bistått. Vi har også prioritert i bistå kommunene med analyser knyttet til kartleggingene, og vurderer at dette er nyttig bruk av ressurser.</p>
<i>Antall kommuner som har etablert forpliktende samarbeid med bransjen og politiet om ansvarlig alkoholhåndtering, forankret i politiråd</i>	<p>0 kommuner, men i de 15 kommunene vi har arbeidet med AHH i 2014 gir vi råd til kommunene om betydningen av samarbeid med bransje og politi forankret i politiråd</p>	<p>Vårt inntrykk er at politirådet er et lite kjent blant kommunenes ansatte på alkohol- og folkehelsefeltet. AAH-samarbeidet mellom kommune, politi og bransje er derfor ikke forankret i politirådet i noen kommuner i vår region, hvis en med forankring mener at politirådet har besluttet at kommune og politi skal samarbeide på basis av prinsippene i AAH.</p>

Kjerneområde 2: Tidlig intervensjon

KoRus-Nord startet i 2014 et internt arbeid hvor målet er å i større grad se de ulike satsingene innenfor tidlig intervensjon i sammenheng med hverandre.

Motiverende intervju

KoRus-Nord gjennomfører tre varianter av MI-opplæring: *Innføringskurs* (2 dager), *fordypningskurs* (2+1 dag, samt mulighet til å få tilbakemelding på MI-samtale fra KoRus-Nord og fra MI-lab'en ved KoRus-Vest/Bergen) og *enhetskurs* (2 + 2 dager, veiledning x 2, MI-samtaler x 2; hvorav feedback fra henholdsvis kursledere (oss/KoRus-nord) og MI-analyse). Vi jobber også for å etablere et MI-nettverk, og tar sikte på et første møte i løpet av våren 2015.

I 2014 gjennomførte vi tre innføringskurs (Narvik, Tromsø og Mosjøen) av 2 dagers varighet. I samarbeid med Høgskolen i Narvik gjennomførte vi også et todagers kurs om MI i gruppe. Ansatte i frisklivssentralene i Nord-Norge ble spesielt invitert til dette kurset. Det har også vært gitt en kort innføring i MI i Tidlig inn i to forløp (Mo i Rana og Finnsnes).

Videre har vi gjennomført to fordypningskurs (Tromsø og Alta), med oppfordring til deltakerne om å sende inn MI-samtale til MI-analyse i Bergen. Ca 1/3 av kursdeltakerne benyttet seg av tilbudet.

Vi har også utviklet et MI-enhetskurs og igangsatt en pilot for deltakere fra kommunene Vadsø, Tana og Nesseby. Vi er også i gang med et enhetskurs for NAV Bodø etter samme modell.

Ut over dette har vi bidratt med foredrag for MI-nettverket til andre KoRus (Vest-Stavanger) ved to anledninger i 2014.

Opplæringsprogrammet Tidlig inn

I 2014 har vi påbegynt 2 nye forløp (Helgeland og Midt-Troms) med til sammen 11 kommuner. Videre har vi gjennomført dag 6⁴ i tre forløp. Ut over dette har vi også bidratt med oppfølging av kommuner i etterkant av kursdagene.

Vi har også drevet informasjons-, rekrutterings- og forankringsarbeid i flere kommuner, samt informert om Tidlig inn på en konferanse i regi av FM i Nordland.

Videre har vi deltatt i den nasjonale arbeidsgruppen for Tidlig inn under ledelse av Helsedirektoratet, deltatt i et møte mellom Helsedirektoratet og alle ROT-lederne nasjonalt, deltatt i planlegging av nasjonal konferanse for opplæringssteamene, samt gjennomført 3 møter i ROT.

⁴ Tidligere dag 5.

Når det gjelder oppfølging av veilederne har vi gjennomført en regional veiledersamling, bidratt til nasjonal veiledersamling, samt hatt samtaler med nye veiledere. Vi har også deltatt i formidlerseminar i regi av Helsedirektoratet, bidratt til revidering av veilederstrategi nasjonalt, samt bidratt til rekruttering av helsesøstre og jordmødre i forbindelse med en studie knyttet til Tidlig inn.

Bedre tverrfaglig innsats (BTI)

I 2014 har KoRus-Nord videreført oppstartet pilotarbeidet i BTI i samarbeid med Helsedirektoratet og Tromsø kommune. I dette inngår oppfølging samarbeidsavtalen mellom Helsedirektoratet, KoRus-Nord og Tromsø kommune, deltakelse i prosjektgruppe i kommunen, oppfølging av kommunen med veiledning og bistand blant annet i forhold til planlegging og gjennomføring av kompetansehevingsdager der ca. 400 deltakere har fått kompetanseheving knyttet til BTI-modellen (4 «runder» med kompetanseheving). Her har KoRus-Nord bidratt med forelesning med temaet «den nødvendige samtalen».

Vi har også fulgt opp rapportering og utbetaling av stimuleringsmidler.

Ut over dette har vi bistått Helsedirektoratet med gjennomføring av BTI-samling for de 8 pilotkommunene på Lillehammer. Videre har vi deltatt i drøftingen og utformet en modell som viser sammenhengen mellom veilederen «Fra bekymring til handling», «BTI», «Tidlig Inn» og «BIR», samt bistått Helsedirektoratet i arbeidet med hvordan planlegge spredning av BTI i 2015, BTI-samling i 2015 og oppfølging av nye BTI kommuner. Vi har også deltatt i nasjonal arbeidsgruppe BTI ca. fire ganger i året.

Barn i rusfamilier (BIR)

I januar 2015 gikk KoRus-Nord i gang med en BIR-pilot i Nordreisa kommune, i samarbeid med KoRus-Sør. Intensjonen er å følge piloten, parallelt med at vi planlegger rekruttering, planlegging, gjennomføring og oppfølging av BIR i nye kommuner. Forarbeidet til piloten har vært gjennomført i 2014, blant annet ved at tre ansatte har fulgt ulike BIR-prosesser i regi av KoRus-Sør, KoRus-Øst og KoRus-Vest/Stavanger.

Oppsummering av innsatsen på tidlig intervensjonsområdet

	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3	Nivå 4
Antall fylker	3	3	3	3 Nordland
Antall kommuner	87+Svalbard Alle har fått tilbud om eks: MI grunnkurs, tekst på nettsteder, TKN	87+Svalbard Alle har fått tilbud om eks: Deltakelse i rusforum, Fordypningskurs i MI	87+Svalbard Alle har fått tilbud om eks: Veiledning i planarbeid. Tilbudene ligger på korusnord.no	Unge & Rus i Vadsø - tilbud til alle 18 kommuner i Finnmark MI enhetskurs i Vadsø BTI: Tromsø BIR: Nordreisa Unge & Rus: Vadsø, Nesseby AAH: Vefsn, Mo i Rana, Bodø og Tromsø Tidlig inn - HAR deltatt: Lenvik, Torsken, Tranøy, Balsfjord, Dyrøy, Sørreisa Nordreisa, Lyngen, Kåfjord, Storfjord, Kvæningen Leirfjord, Dønna, Herøy Vadsø, Vardø, Tana, Nesseby Rana, Hemnes, Lurøy, Rødøy, Nesna (23 kommuner) Tidlig inn, kommuner som har fått tilbud: 6 kommuner i Lofoten Tidlig inn, oppfølging av: Vardø

Vurdering av måloppnåelse innenfor kjerneoppgaven tidlig intervensjon, 2014		
Resultatmål og styringsparametere	Antall kommuner i Nord-Norge	Våre vurderinger:
Omfanget av bruken av anerkjente kartleggingsverktøy og metoder i arbeidet med tidlig intervensjon	<p>Kartleggingsverktøy TWEAK, EPDS, spørre systematisk om vold mm tilbudt 33 tidlig inn kommuner (2010 -2014)</p> <p>Motiverende Intervju (MI): tre innføringskurs i Narvik, Tromsø og Mosjøen. Et todagers kurs for frisklivssentralene i Nord-Norge. To MI forløp i Mo i Rana og Finnsnes, samt to fordypningskurs i Tromsø og Alta. En MI-pilot for de tre kommunene Vadsø, Tana og Nesseby. Et enhetskurs for NAV Bodø.</p>	<p>Vi har hatt stor aktivitet på spredning av kartleggingsverktøy knyttet til tidlig intervensjon. Vi har igangsatt en studie for å finne ut hvordan kommunene har tatt i bruk kartleggingsverktøyene.</p> <p>Vi opplever at behovene for MI i kommunene er stort, og vi har stor etterspørsel. Fordypningskursene, som vi i økende grad har prioritert i 2014, gir større faglig utbytte, men er mer krevende og innebærer færre kommuner på innføringskursene. Det er en utfordring å balansere ressursbruken mellom innføringskurs og fordypnings-/enhetskurs.</p>
Antall kommuner som har fått opplæring i «Tidlig Inn»	Startet 2 nye forløp (Helgeland og Midt-Troms) med til sammen 11 kommuner. Gjennomført dag 6 ^[1] i tre forløp, (tot 33 tidlig inn kommuner fra 2010 -2014)	<p>Vi har fortsatt «tidlig inn-arbeidet» i 2014 med å igangsette nye løp med oppfølging av kommuner i etterkant av kursdagene, drevet informasjons-, rekrutterings- og forankringsarbeid i flere kommuner i samarbeid med fylkesmannsembetene. Vi er fornøyd med rekrutteringen i 2014.</p> <p>Når det gjelder oppfølging av veilederne har vi gjennomført en regional veiledersamling, bidratt til nasjonal veiledersamling, samt hatt samtaler med nye veiledere. I 2014 har vi prioritert mange arbeid knyttet til veiledning av målgruppene i Tidlig inn.</p>
igangsatte tiltak kategorisert etter nivå 1 – 4 i henhold til implementering av veilederen «fra bekymring til handling» og mottakers vurdering av måloppnåelse	Se her egen utfyllende oversikt i årsmeldingen	

[1] Tidligere dag 5.

Kjerneområde 3: Rusbehandling

KoRus-Nord startet i 2014 et internt arbeid hvor målet er å i større grad se de ulike satsingene innenfor rusbehandling i sammenheng.

Motiverende intervju (MI)

Motiverende intervju er ikke nevnt særskilt under kjerneområdet Rusbehandling. Vi driver imidlertid også MI-opplæring rettet mot ansatte med oppgaver inn mot rusbehandling, og anser MI også som et verktøy også her. MI er spesifikt nevnt i flere veiledere, retningslinjer o.s.v. hvor KoRus'ene har en rolle. På innføringskursene i MI deltar både fagpersoner som jobber med tidlig intervensjon og fagpersoner som jobber med etablert problematikk.

Brukerplan

KoRus har nå overtatt opplæring av og tilbakemelding til kommunene selv, slik at KORFOR har en helt annen, og mer begrenset og perifer rolle i kontakt med kommunene nå enn tidligere. Samtlige kommuner har fått tilbud om opplæring.

Følgende 27 kommuner har deltatt på opplæring i 2014: Alstahaug, Ballangen, Brønnøy, Dønna, Evenes, Fauske, Hemnes, Lødingen, Narvik, Rødøy, Røst, Sømna, Tjeldsund, Tysfjord, Vågan, Gratangen, Harstad, Kvæfjord, Lenvik, Lyngen, Målselv, Nordreisa, Skjervøy, Storfjord, Tromsø, Berlevåg, Tana.

Følgende 19 kommuner har kartlagt i BrukerPlan i 2014; Alstahaug, Dønna, Fauske, Gildeskål, Hamarøy, Hemnes, Røst, Saltdal, Steigen, Sømna, Tysfjord, Ballangen, Lødingen, Narvik, Vågan, Gratangen, Harstad, Målselv, Tromsø.

Vi har ikke mottatt noen rapporter fra KORFOR at Finnmark kommuner har kartlagt i 2014.

Vi gjennomførte tre opplæringsdager i vårhalvåret, og tre tilbakemeldingsdager i løpet av høsten. (I tillegg gjennomførte vi januar 2014, sammen med KORFOR, tilbakemelding til kommuner i Nordland vedr 2013-resultater, da dette ble avlyst i 2013.) Utover de ordinære tilbakemeldingsdagene har vi på forespørsel fulgt opp noen kommuner i etterkant av kartlegging. Blant annet hadde vi to egne seminarer for Tromsø kommune (februar 2014 vedrørende 2013-data, og november 2014 vedr 2014-data) Vi har også på forespørsel informert/holdt foredrag om BrukerPlan for studenter i videreutdanning ved Høgskolen i Harstad.

Mot slutten av 2014 inngikk vi et samarbeid med Alstahaug kommune i Nordland om HKH-kartlegging. Kommunen har gjennomført både Ungdata og BrukerPlan. Alstahaug vil kartlegge ungdomsmiljøet i kommunen og belyse problemstillinger som ikke belyses av Ungdata og BrukerPlan i tilstrekkelig grad. Disse kartleggingene danner også grunnlag for HKH'en, som er planlagt gjennomført i første halvdel av 2015.

Videre har vi deltatt i den nasjonale arbeidsgruppen for BrukerPlan i regi av KORFOR.

Det har også vært gjort et forarbeid til en pilotstudie om brukerperspektivet ved kartlegging med BP i samarbeid med representanter for brukerorganisasjonene RIO og MARBORG.

KoRus- Nord har bistått KORFOR i forbindelse med gjennomføring av en brukerundersøkelse i BP-kommuner, hvor man etterspør kommunens erfaringer med BP.

Vi har erfart at oppfølging av kommuner enkeltvis har flere fordeler. Vi ser også at det i forbindelse med gjennomgang av resultatene (BP-seminar) er en utfordring å få samlet flere representanter fra kommunene som deltar i kartleggingen. Det er derfor nødvendig med en bedre forankring i kommunen. Dette ivaretas gjennom bedre informasjon, invitasjon til rådmennene, tettere samarbeid med Fylkesmennene og forpliktende avtale med kommunen.

Av kapasitetshensyn legges det fortsatt opp til felles presentasjon av resultater. Det er spesielt utfordrende å rekruttere kommuner i Finnmark. Dette må vi ta med inn i 2015, og i samarbeid med FM vurdere mulige tiltak.

Nasjonalt opplæringsprogram ROP

Det ble avviklet 17 konferanser i opplæringsprogrammet i hele landet i 2014, hvorav KoRus-Nord sto for fire, det vil si nesten en fjerdedel⁵. Konferansene har vært gjennomført i samarbeid med Nasjonal kompetansetjeneste ROP. KoRus-Nord har hatt økonomisk, praktisk og administrativt ansvar, samt faglig ansvar i samarbeid med nasjonal ROP-tjeneste. Totalt 374 personer har deltatt på konferansene.

I tillegg til en konferanse i hvert fylke, arrangerte vi en ekstra på Helgeland. Begrunnelsen for dette var argumentasjon fra FM i forhold til geografi og avstander.

Vår erfaring er at ressursbruken til disse konferansene, både økonomi og bruk av ansatte, ikke står i forhold til hva man oppnår med slike konferanser.

Generelt bør det diskuteres om denne formen i det hele tatt er hensiktsmessig for å gjøre retningslinjer kjent. Nettressurser, samt allerede etablerte fora kan fungere like godt til denne type oppdrag som handlet om «å gjøre kjent». Vi mener det er viktig at dette drøftes nøye før nye veiledere og retningslinjer skal implementeres.

Overdosenettverket

Ingen kommuner i Nord-Norge har fått midler i forbindelse med overdosestrategien, men Tromsø og Bodø er invitert med i det nasjonale nettverket. Tromsø deltok på siste samling. KoRus-Nord har deltatt på 2 samlinger i det nasjonale nettverket i 2014.

Utover dette har vi utviklet et lukket forum for nettverket påkommunetorget.no, i samarbeid med Helsedirektoratet. I 2015 skal det testes ut om dette er et hensiktsmessig verktøy for deltakerne.

⁵ 17 konferanser delt på 7 KoRus'er gir et snitt på 2,5 konferanser pr. KoRus.

Brukerperspektivet, - Klient- og resultatstyrt praksis (KOR) som verktøy

KoRus-Nord har jobbet med Klient- og resultatstyrt praksis (KOR) i flere år, og har gjennomført to utviklingsprosjekter knyttet til KOR (Ruspoliklinikken i UNN, Nordlandsklinikken). KOR er ikke spesifikt nevnt i oppdragsbrevet for 2014, men har etter vår vurdering legitimitet i kraft av å være et konkret verktøy for brukermedvirkning på individnivå. KOR er anbefalt i veilederen *Sammen om mestring*.

Hovedmålsettingen for 2014 var å ferdigstille KOR-prosjektet ved Nordlandsklinikken, og å oppsummere erfaringer og resultater i en rapport. Dette arbeidet ble påbegynt høsten 2014, og vil bli publisert over påske.

KOR er også presentert på «Te ka slags nøtte?» 2014, samt på KoRus-samlingen.

Vi har også hatt i dialog med KoRus-Midt for å drøfte mulighetene for et samarbeid knyttet til KOR. Ett resultat av denne drøftingen er at KOR-prosjektet ved Nordlandsklinikken vil bli presentert på ruskonferansen i Trondheim i april.

Mot slutten av 2014 inngikk vi et samarbeid med Tromsø kommune ved Sosialmedisinsk senter om opplæring og noe oppfølging i forhold til implementering av KOR. Samarbeidet vil fortsette i 2015.

Spesialisthelsetjenesten

I tillegg til at KOR-prosjektet som er beskrevet ovenfor rettet seg mot spesialisthelsetjenesten, deltar også ansatte i spesialisthelsetjenesten på noen av våre kurstilbud. Dette gjelder f.eks. MI og ROP-konferansene.

Ut over dette inngikk vi med utgangspunkt i erfaringer fra en kompetansehevingsrekke for to DPS'er i UNN sitt opptaksområde (beskrevet i årsmeldingen for 2012) i 2013 et tilsvarende samarbeid med DPS Ytre Helgeland i 2013. Dette samarbeidet startet med en henvendelse til KoRus fra DPS Ytre Helgeland, som ønsket å etablere et samarbeid med alle 11 kommunene i nedslagsfeltet med utgangspunkt i nasjonale ROP-retningslinjer. De 10 samlingene ble gjennomført som planlagt i 2014, med deltakelse fra DPS og alle 11 kommunene i nedslagsfeltet.

På invitasjon fra SANKS i Karasjok har KoRus-Nord bidratt på SANKS sitt årlige samarbeidsmøte med kommunene i deres nedslagsfelt med forelesning og drøfting rundt veilederen «Sammen om mestring», dette i samarbeid med Fylkesmannen i Finnmark. KoRus Nord har i 2014 deltatt i arbeidsgruppe til nettverk med DPS Vest-Finnmark og kommunene i deres nedslagsfelt.

KoRus-Nord og Fylkesmennene i Nordland, Troms og Finnmark har sammen tatt initiativ overfor Helse Nord til å få oversikt over etablerte faglige nettverk i regionen, samt kartlegging av behov for kompetanseheving. Målet med dette er å få større systematikk i arbeidet mot DPS'ene. Helse Nord har pr. dato ikke respondert på denne forespørselen.

Det ble gjennomført 10 samlinger over 16 måneder. Samlingene hadde ulike tema, blant annet integrert behandling, Individuell plan, kartlegging og samarbeid kommune/DPS.

Dette opplegget ble sluttført høsten 2014, og tenkes videreført med en årlig samling.

KoRus har vært en del av arbeidsgruppa som har planlagt hele forløpet. Vi har også bidratt med økonomi og forelesninger til opplegget.

Vurdering av måloppnåelse innenfor kjerneoppgaven Rusbehandling, 2014		
Resultatmål og styringsparametere	Antall kommuner i Nord-Norge	Våre vurderinger:
Antall kommuner med overdoseproblematikk som har startet opp arbeidet med kartlegging, tiltak og/eller lokale handlingsplaner mot overdoser og overdosedødsfall.	Ingen kommuner i Nord-Norge har fått midler i forbindelse med overdosestrategien, men de to kommunene Tromsø og Bodø er invitert med i det nasjonale nettverket	KoRus-Nord har deltatt på 2 samlinger i det nasjonale nettverket i 2014, noe som også var målsettingen. Vi har utviklet et lukket forum for nettverket på kommunetorget.no, i samarbeid med Helsedirektoratet. I 2015 skal det testes ut om dette er et hensiktsmessig verktøy for deltakerne.
Kompetansesentrene har, i samarbeid med fylkesmennene, gjennomført opplæring av ansatte i kommune og helseforetak i sine respektive regioner i henhold til opplæringsprogrammet.	Av 17 konferanser i opplæringsprogrammet i hele landet i 2014, sto KoRus-Nord for fire . Totalt har 374 personer deltatt på konferansene.	Vår erfaring er at ressursbruken til disse konferansene, både økonomi og bruk av ansatte, ikke står i forhold til hva man oppnår med slike konferanser. Det bør diskuteres om denne formen er hensiktsmessig for å gjøre retningslinjer kjent. Nettressurser, samt allerede etablerte fora kan fungere like godt til denne type oppdrag som handlet om «å gjøre kjent». Vi mener det er viktig at dette drøftes nøye før nye veiledere og retningslinjer skal implementeres.

Nasjonale funksjoner

KoRus-Nord har siden 1998 hatt ansvar for utvikling og drift av flere nasjonale nettjenester, først forebygging.no, dernest kommunetorget.no og tidligintervensjon.no.

Samtlige nettjenester benytter EPiServer som teknisk plattform. Det har ikke vært tekniske problemer eller nedetid for noen av tjenestene i 2014.

I 2014 er samarbeidet med oppdragsgiver knyttet til arbeidet med de nasjonale nettjenestene styrket, blant annet i arbeidet med å utvikle det nye området «Handling» på forebygging.no. I 2013 ble et sentralt grep gjort, i dialog med oppdragsgiver, med å vise *sammenhengen* mellom nettjenestene, samtidig som vi tydeliggjør hver enkelt nettjenestes *særegenhet*: Mens forebygging.no er en kunnskapsbase for rusforebyggende og helsefremmende arbeid, er tidligintervensjon.no og kommunetorget.no i større grad *praksisverktøy* for konkrete målgrupper innen rusforebyggende og helsefremmende arbeid. Som et ledd i denne tydeliggjøringen er det også i gang et arbeid med nettjenestenes søkfunksjoner, slik at brukerne vil kunne få tilgang til informasjon fra alle de nasjonale nettjenestene via ett søk.

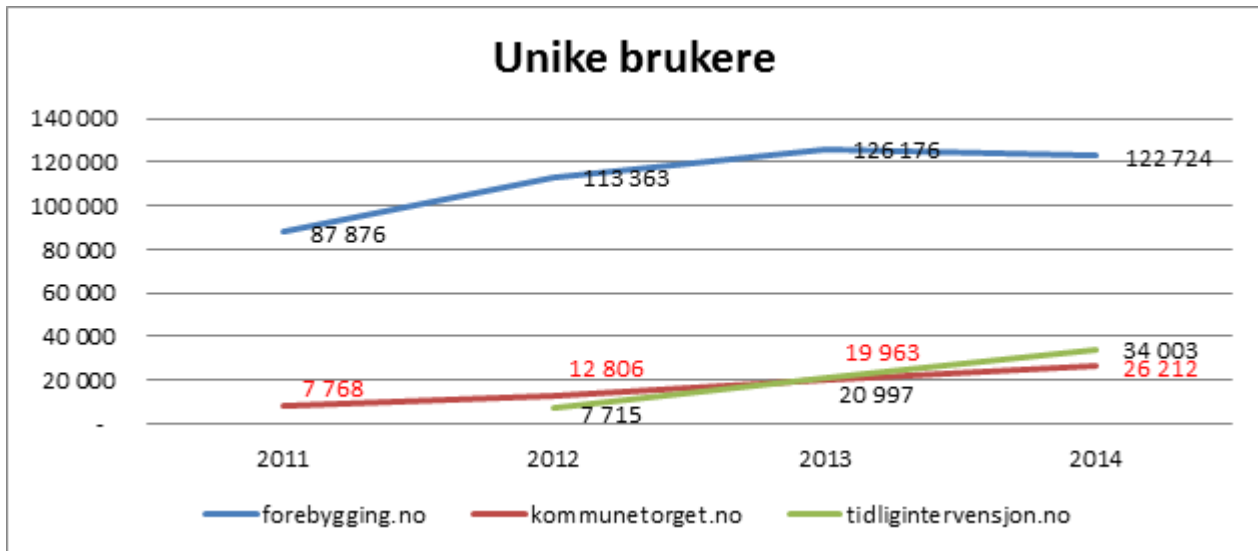
I løpet av 2013 og 2014 har det også blitt etablert et nærmere samarbeid mellom redaktørene for de tre nasjonale nettressursene, ved at det er etablert et eget redaksjonsråd, bestående av redaktørene samt virksomhetsleder. Redaksjonsrådet er et overordnet samarbeidsorgan, som skal se alle nettressursene i sammenheng. Sentrale oppgaver for redaksjonsrådet er blant annet å ta faglige veivalg, legge langsiktige strategier, samt gjøre økonomiske og personalmessige prioriteringer mellom tjenestene.

Alle de nasjonale nettressursene ved KoRus-Nord har benyttet analyseverktøyet Google Analytics siden 2011. Google Analytics er et godt analyseverktøy for å overvåke trafikken på nettjenestene, og gir oss noen parametere for å følge nettrafikken og trendene. I 2014 var imidlertid Google Analytics ved en feiltakelse ute av drift i perioden 29. mars til 26. oktober for kommunetorget.no og tidligintervensjon.no. Bruken av disse nettjenestene i disse månedene er derfor for 2014 stipulert ut fra gjennomsnittlig bruk de månedene hvor bruken er registrert⁶.

Figuren nedenfor viser antall *unike brukere*⁷ de tre nasjonale nettjenestene for perioden 2011-2014.

⁶ Dette er gjort ved å ta utgangspunkt i gjennomsnittet for de månedene vi har målinger for.

⁷ Antall unike besøkende er i realiteten høyere, i og med at begrepet *unik bruker* refererer til IP-adresse. Kommuner, fylkeskommuner, utdanningsinstitusjoner o.s.v. har en IP-adresse, og registreres derfor som en unik bruker selv om mange i organisasjonen i realiteten er brukere av nettjenesten.

Som figuren viser, er forebygging.no den største av de tre tjenestene, med 122 724 unike brukere i 2014. Kommunetorget.no hadde i 2014 26 212 unike brukere, mens tidligintervensjon.no hadde 34 003 unike brukere. Vi kommer tilbake til disse tallene under rapporteringen for hver nettsjeneste nedenfor.

Forebygging.no

Forebygging.no er en nasjonal kunnskapsbase for rusforebyggende og helsefremmende arbeid. Tjenesten er initiert av Helsedirektoratet og driftes av KoRus-Nord. Forebygging.no åpnet i 2000.

De overordnede målsettingene for forebygging.no er å:

- Være en oppdatert nasjonal kunnskapsbase for rusforebyggende og helsefremmende arbeid
- Formidle erfarings- og forskningsbasert kunnskap og anerkjente strategier til praktikere og andre brukere av nettstedet
- Være en arena for aktuelle og viktige debatter innen fagfeltet
- Formidle nyheter, aktuelle debatter, presentere eksisterende tiltak og synliggjøre virksomme strategier innen fagfeltet
- Være inngangsport for oppdatert oversikt over rapporter, offentlige dokumenter, kurs og konferanser knyttet til fagfeltet

Forebygging.no er åpent for alle, og er særlig rettet inn mot følgende målgrupper:

- Fagfolk som skal iverksette rusforebyggende og helsefremmende arbeid (for eksempel lærere, helse- og sosialarbeidere, frivillige organisasjoner, kultur- og fritidsansatte)
- Forskere og studenter innenfor relevante fag
- Beslutningstakere innen politikk og forvaltning med ansvar for rusforebyggende og helsefremmende arbeid

Besøk

Som Tabell 1 viser, har forebygging.no hatt en jevn økning av unike besøk siden målingene med Analytics startet i 2011 til 2013, og en tilsynelatende nedgang fra 2013 til 2014. Det er imidlertid ikke snakk om en reell nedgang i bruken. Forklaringen på endringen fra 2013 til 2014 er todelt:

For det første ble samtlige filmer på forebygging.no (videointervjuer og konferansefilmer/foredrag på konferanser) i 2014 flyttet ut av forebygging.no og over til Youtube. Arbeidet ble påbegynt i 2013, og sluttført i 2014. Totalt har forebygging.no 733 filmer på Youtube. Denne endringen har medført en økning i avspillinger fra Youtube fra 8 861 i 2013 til 34 831 i 2014.

For det andre ble nye skole.forebygging.no fra og med 10. november rent teknisk flyttet ut av forebygging.no. Bruken på skole.forebygging.no registreres dermed ikke lenger som en del forebygging.no. I perioden 10.11-31.12 2014 hadde skole.forebygging.no 517 unike brukere, 2049 sidehenvisninger, og en gjennomsnittlig innetid på 02:18. For 2014 er dette ikke inkludert i tabellen nedenfor.

Tabell 1

År	Unike brukere	Sidehenvisninger	Gjennomsnittlig innetid	Visninger på Youtube
2014	122 724	270 796	1:14 min	34 831
2013	126 176	361 312	1:30 min	8 861
2012	113 363	401 624	1:43 min	1090
2011	87 876	342 603	2:04 min	-

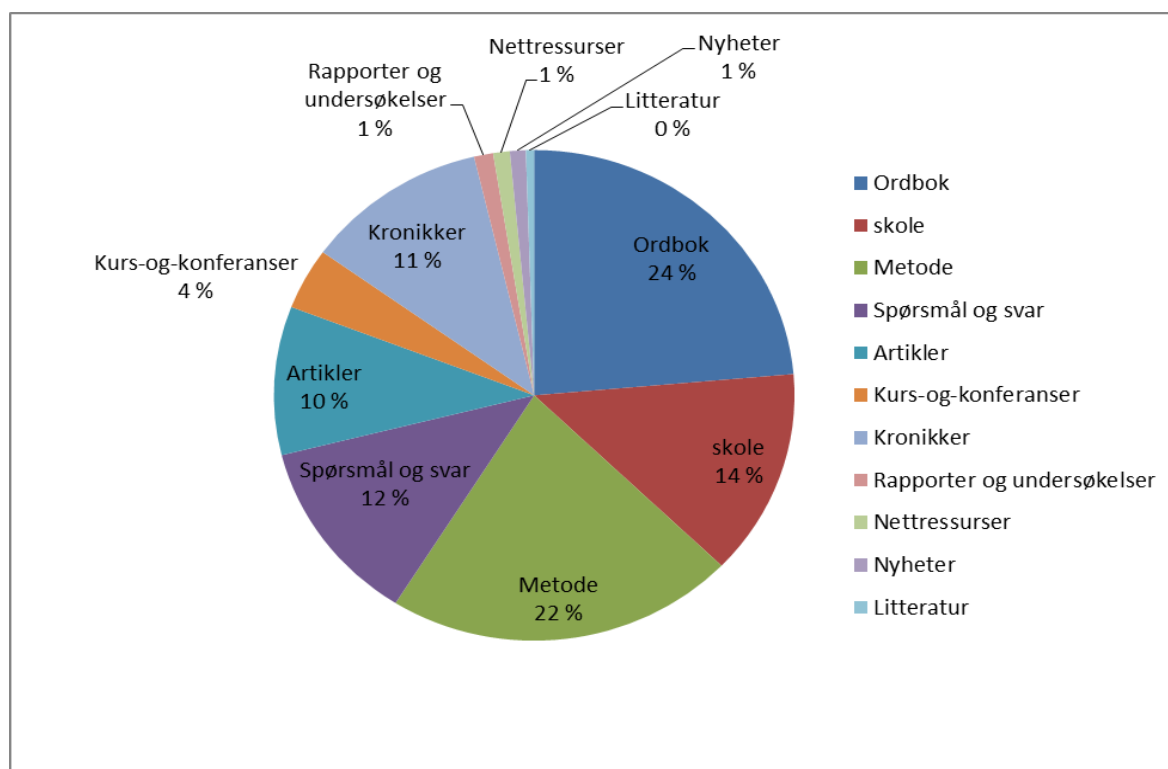
Tabellen viser også en tilsynelatende nedgang i antall sidehenvisninger fra 2012 til 2014. Mens tekstene tidligere var stykket opp i flere elementer, som hver genererte en sidehenvisning, ligger de nå som en pdf-fil. Dette er et grep som er gjort for å bedre brukervennligheten på forebygging.no. I og med at tekstene ligger som pdf-filer, kan de også lettere skrives ut, noe vi antar brukerne gjør med lengre tekster. Vi regner det som sannsynlig at dette er forklaringen på nedgangen i innetid.

Trafikk på ulike emneområder

Forebygging.no har 11 ulike emneområder. Emneområdenes innhold og omfang varierer betydelig. *Metode* og *Artikler* områdene representerer nettjenestens faglige «grunnsteiner», mens for eksempel *Konferanser* og *Nyheter* gir brukerne informasjon om konkrete hendelser eller tjenester. Når det gjelder konkrete emneområder er det særlig to områder som skiller seg ut i antall besøk i 2014; *Metode* og *Ordbok*. Disse to områdene utgjør 44 % av all trafikk på forebygging.no. Figuren under viser hvilke områder på forebygging.no som er mest besøkt⁸.

⁸ Det er gjort et estimat basert på de 100 mest besøkte sidene. Disse sidene representerer ca 90 000 av totalt 270 796 sidehenvisninger. 1 % tilsvarer omtrentlig 1000 sidehenvisninger, og siden området litteratur har 475 sidehenvisninger, viser figuren 0 %.

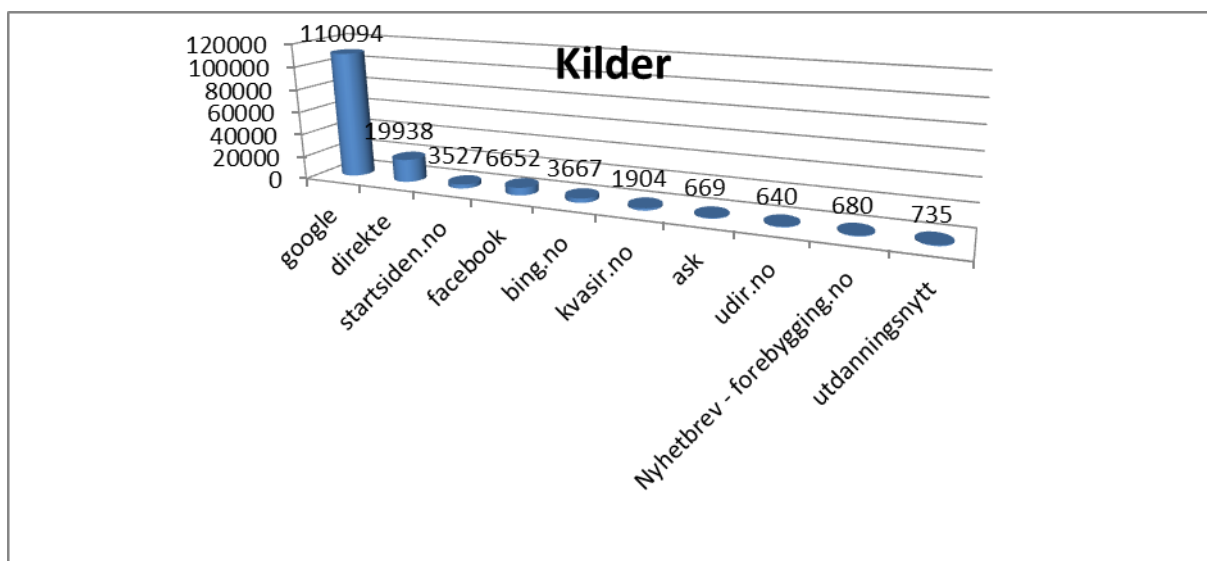
Figur 2: Trafikk fordelt på område

Det at metode og ordbok er mest besøkt, samsvarer med bruken av forebygging.no også i 2013. Det at ordbok ligger relativt høyt i 2014, kan også ha sammenheng med at det er gjennomført et større oppdateringsarbeid, hvor flere fagpersoner utenom redaksjonen aktivt har vært inne på det området.

Google Analytics gir en mulighet til å få en oversikt over hvilke veier brukerne av forebygging.no benytter for å komme inn på nettjenesten. Dette illustreres i Figur 3. Tallene viser at tre fjerdedeler finner frem til forebygging.no gjennom Google, mens direkte treff på domenet forebygging.no står for nærmere 20 000 sidehenvisninger (tilsvarende ca 13 %). I overkant av 6650 kommer inn via Facebook (tilsvarende ca 4 %), og startside.no og bing.no med ligger i overkant av 3500 sidehenvisninger, noe som tilsvarende ca 2 % hver.

Figur 3: Kilder 2014

Videomateriale på Youtube

I 2013 startet arbeidet med å flytte filmene over på Youtube, og i løpet av 2014 ble alt videomateriale til forebygging.no flyttet over. Pr. 31. desember 2014 har forebygging.no totalt 733 publiserte filmer på Youtube. I 2014 ble det foretatt 34 831 avspillinger, fordelt på 240 198 minutter brukt på filmene. Det vil si at brukerne bruker i underkant av 7 minutter på hver avspilling. I 2013 var antall avspillinger 8 861.

Publiseringer i 2014

I løpet av 2014 ble det publisert 10 artikler og 8 kronikker på forebygging.no. Artiklene og kronikkene omfatter alle aldersgrupper fra barn til eldre, ulike arena som f.eks. skole, utelivsbransjen og arbeidsliv, samt ulike tema som f.eks. ulike tiltak, frafall i videregående opplæring, lovverk og artikler/kronikker om ulike rusmidler. Det ble også publisert en kronikkserie med tema legalisering av cannabis, med tre bidragsyttere.

Videre har det vært publisert 90 nyhetssaker på forebygging.no i 2014 rundt ulike tema. Totalt 43 ulike rapporter er omtalt.

Forebygging.no har også vært til stede og filmet 4 nasjonale konferanser, hvorav en ble streamet direkte.

Sentrale utviklingsområder i 2014

På starten av 2014 ble forebygging.no lansert med nytt design og ny startside. Det nye designet er tilpasset nettbrett og mobil. Søkfunksjonen er også oppdatert. Samtidig ble det foretatt en visuell innlemming av våre øvrige nasjonale nettressurser på startside.no. Som nevnt innledningsvis, er det også etablert et eget Redaksjonsråd for de nasjonale nettjenestene.

I 2014 etablerte redaksjonen en prosjektgruppe som skulle jobbe med å videreutvikle metodeområdet. Prosjektet har arbeidstittelen «Handling», og har som formål å oppdatere det gamle metodeområdet med tanke på å gi brukerne av forebygging.no en oversikt kunnskapsbaserte strategier og tiltak. Dette arbeidet skal gjøres i dialog med oppdragsgiver, og videreføres i 2015.

Et mål for 2014 var å oppdatere skole.forebygging.no, som ramme for Støttmateriell for rusforebyggende arbeid i skolen. I november publiserte vi nye skole.forebygging.no, med nytt design og teknisk løsning i epi adskilt fra forebygging.no. Tilbakemeldingene på skole.forebygging.no har vært udelt positive, både fra målgruppen for nettstedet og andre KoRus.

Det er utført et større oppdateringsarbeid i forhold til området ordbok, som ble sluttført i 2014.

Redaksjonen har i løpet av 2014 begynt arbeidet med å utarbeide en prioriteringsliste over relevante tema, og jobbe systematisk for å innhente fag- og artikkelstoff i tråd med dette. Fagfokus og prioritering av tema vil fortsett i 2015.

Kommunetorget.no

Kommunetorget.no er en praksisrettet veiledningstjeneste for planlegging og iverksetting av lokalt folkehelsearbeid generelt, og planlegging av rusrelatert arbeid i kommunene spesielt. Tjenesten er initiert av Helsedirektoratet og driftes av KoRus-Nord.

Kommunetorget.no ble lansert i 2007, da med hovedfokus på planlegging og iverksetting av rusarbeid i kommunene. Siden 2012 har planlegging av folkehelse blitt innlemmet som en del av tjenesten.

Kommunetorget.no skal gi innblikk i:

- Ulike kommunale plantyper generelt og rusrelaterte planer spesielt.
- Prosesshjelpemidler og planverktøy
- Interaktive tjenester til hjelp i planarbeidet

Målgrupper:

- Fagfolk i kommunen som planlegger og iverksetter folkehelse- og rusrelatert arbeid
- Ledelsesnivået i kommunene
- Lokalpolitikere
- Brukere av kommunale tjenester

Mål:

- Styrke styringsredskapene for kommunene slik at folkehelse- og rusrelaterte problemstillinger blir ivaretatt på en faglig og hensiktsmessig måte
- Bidra til at ansatte i kommunene og lokalpolitikere får mer kompetanse om folkehelse- og rusrelaterte problemstillinger
- Bidra til at ansatte i kommunene får prosesshjelp til å gjennomføre ulike folkehelse- og rusrelaterte planer

- Bidra til at helheten mellom de ulike folkehelse- og rusrelaterte planer blir ivaretatt tverrsektorielt, politisk, administrativt og faglig

Bruk av kommunetorget.no i 2014

Trafikken på kommunetorget.no overvåkes ved hjelp av analyseverktøyet Google Analytics.

I forhold til bruken i 2014 vil vi trekke frem følgende:

Besøk

Som tabellen under viser, har kommunetorget.no hatt en jevn økning av besøk de siste tre årene. Dette gjelder både antall sidehenvisninger og antall unike brukere. Antall sidehenvisninger var i 2014 på 38 834, mens antall unike brukere var på 21 543. Antall unike brukere har økt med 27 000 fra 2011 til 2014, noe redaksjonen anser som betydelig på en nettsjeneste som er tilpasset en relativt snever målgruppe.

År	Unike brukere	Sidehenvisninger	Gjennomsnittlig innetid	Visninger på Youtube
2014	31 212	38 834	02:28	2188
	21 543	27 369	02:27	1 188
2013				
2012	14 121	19 540	03:39	
2011	8 414	10 933	02:45	

Tabellen over viser også den gjennomsnittlige tiden brukerne er inne på kommunetorget.no. Innetiden har variert noe de siste årene, i 2014 på 02.28 min, men har alle de siste tre år vært høy. Som for forebygging.no henger nedgangen i innetid sammen med at filmmaterialet på kommunetorget er flyttet over til Youtube. I 2014 er 2188 visninger registret. Filmen om individuell plan for rusmiddelavhengige har hatt hele 937 visninger.

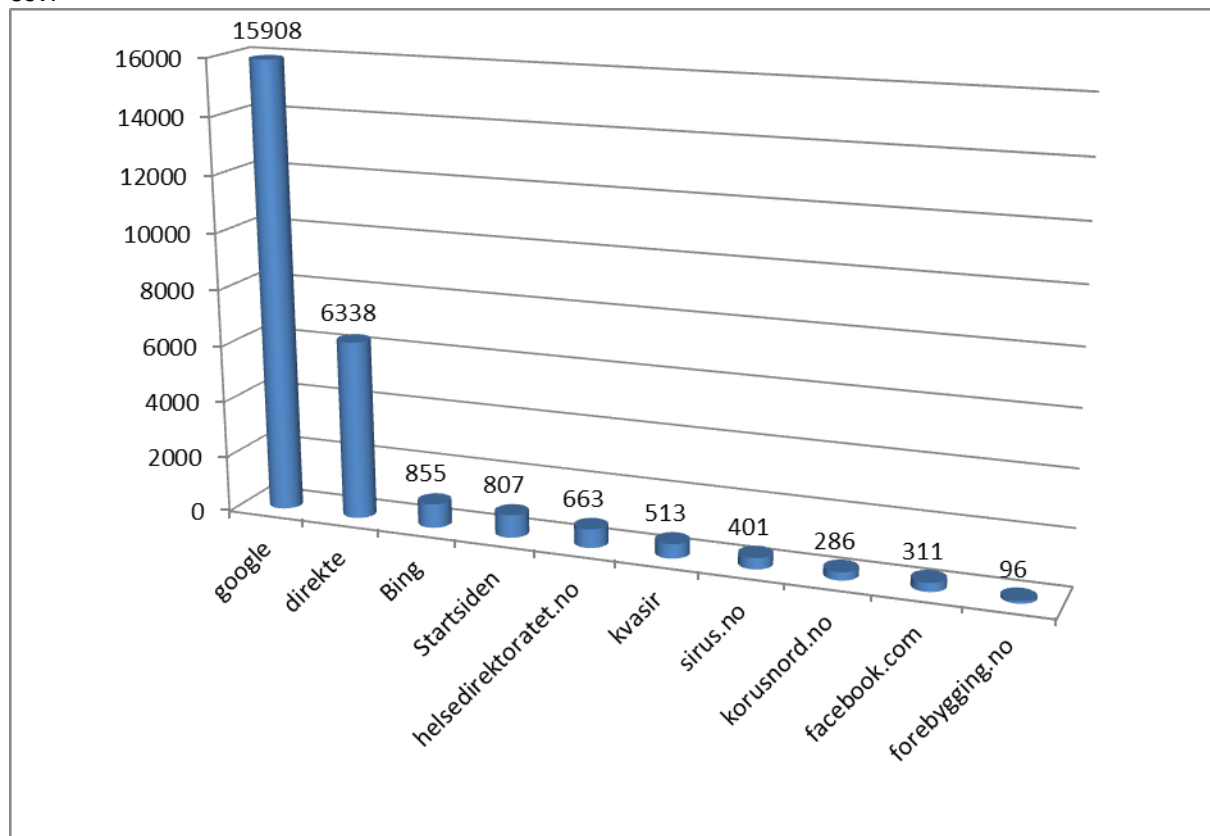
I 2014 har trafikken på kommunetorget.no, som årene før, variert gjennom året. Med mindre aktivitet i sommermånedene og høytidene, mens i bruken er rimelig stabil gjennom resten av året. Unntak fra dette er når kampanjer og ulike nyheter har vært lansert, da registrer vi en markant økning i trafikken.

Vi har i 2014 også registret relativt mange nye brukere, nær 73 %. Dette tilskriver redaksjonen økt bruk av område folkehelse og kommunal planlegging og da særlig fylkesmannsembetenes økende informasjon om denne tematikken.

Hvor kommer trafikken fra?

Google står for 63% av all trafikk på kommunetorget. Så kommer direkte trafikk (domenet kommunetorget.no) for 18%, startside.no og bing.no for 6,5 %, helsedirektoratet.no for ca 2% (refereanse)

OSV.

Hva søker brukerne?

Google Analytics gir en mulighet til å få en oversikt over hvilke tema brukerne har søkt opp mest i 2014. For kommunetorget.no har vi følgende fordeling i prosent etter hvilke tema brukerne har benyttet mest i 2014:

Tema brukerne har søkt på	Prosent
Planteori- og praksis, samhandling og forankring (av sosial- og helsetema):	53%
Folkehelse og kommunal planlegging (div områder):	36 %
Div «rustema»: (AAH, Rusmiddelpol. Hplan, IP for rusmiddelavh.mm):	11 %

Vi ser at tabellen over at områdene planteori og praksis (av sosial- og helsetema) har over halvparten av søkene, med 53%. Dette er en trend som har holdt seg de siste årene, men har også økt noe de siste to årene. Redaksjonen tolker dette dithen at det er et behov i kommunene for kunnskap om planmessighet og systematikk i folkehelse- og rusarbeidet som utføres. Dette temaet sett opp i mot vår

spørsmålstjeneste viser også at brukerne ønsker tips til hvordan forankre og få til best mulig planprosesser innenfor ulike helse- og sosialtema som arbeides med i kommunene. Noe som også sentrale tema på kommunetorget.no.

Området folkehelse og kommunal planlegging i 2014 representerer over en tredje del av søkene med 36%. Dette er en økning fra 2013, da var ca ¼ av søkene knyttet til dette området. Redaksjonen tilskriver økningen fra et økt fokus fra Fylkesmannsembetene, fylkeskommunene og kommunenes på tematikken: «koblingsprosessen mellom folkehelse forankring i kommunalt planarbeid».

Samlekategorien diverse «rustema», på 11%, omfatter tema som AAH (Ansvarlig alkoholhåndtering), Rusmiddelpolitisk handlingsplan, Individuell for rusmiddelavhengige som brukerne av kommunetorget.no har søkt på. Her er det særlig områdene individuellplan og AAH som har hatt flest treff i 2014. Treffene på AAH tilskrives Helsedirektoratets økte arbeid og kampanjer omkring alkoholloven i kommunene, der AAH inngår.

Bruken i 2014, hvor vi har mest aktivitet knyttet til tema omkring hva er og hvordan planlegge folkehelse og rustema i kommunene, harmonerer godt med kommunetorget.nos oppdrag.

Nyhetsaker i 2014

Det har vært publisert 41 nyhetssaker på kommunetorget i 2014. Flere av disse har vært gjort i samarbeid med oppdragsgiver, blant annet flere i tilknytning til alkoholkampanjer. Vi har også løftet frem andre nyhetssaker, som KS sin videreutdanning Helse i plan. Den Nordiske folkehelsekonferansen Trondheim, 26. - 29. august 2014 fikk også bred dekning, blant annet gjennom et samarbeid om streaming og filming av konferansen i lag med redaksjonen i forebygging.no.

Kronikker/artikler

I 2014 har redaksjonen forsøkt å finne balansen mellom både artikler om folkehelse i plan, og artikler om rusarbeid i plan, noe som har resultert i følgende publiseringer (etter publiseringstidspunkt):

- Bjerke, Inga Karoline (2014): Utnytt potensialet i skjenkekontrollen!
- Freibu, Eskild (2014): Den søte og sure julebordsesongen
- Aalmen Trude (2014): Sosiale ulikheter, et rettferdighetsproblem
- Andreassen, Marit (2014): Ulikheter i helse – ny kunnskap
- Freibu, Eskild (2014): Hvordan unngå saksbehandlingsfeil i inndragningssaker?
- Baklien, Bergljot (2014): Endringer i alkoholloven - konsekvenser i kommunene
- Barth, Tom (2014): Hvorfor virker motiverende intervju?
- Barth, Tom (2014): Hva er Motiverende Intervju (MI) og hvorfor benytte denne samtaleteknikken?

Kommunetorget.no har også publisert erfaringer fra et utvalg kommuner knyttet til arbeid med overordnet planlegging og folkehelsearbeid. Eksempler fra kommunene i 2014 kan nevnes:

- Lenvik kommune, Kommuneplan – samfunnsdel med handlingsdel 2014 – 2026

- Kommunene Levanger og Verdal – Felles Kommuneplanens samfunnsdel 2015-2030
- Hjelmeland kommune, beskrivelse og analyser av folkehelseutfordringer
- Meland kommune: Kunnskapsdokument om folkehelse

Sentrale utviklingsområder i 2014

Foruten om innhenting av fagstoff (kronikker og artikler) og jevnlig nyhetssaker, er det særlig to områder som har vært prioritert i 2014, - i likhet med 2013:

- Folkehelse- og kommunal planlegging
- Ansvarlig alkoholhåndtering

Begge disse områdene har vært utviklet i nært samarbeid med Helsedirektoratet. I tillegg har de andre KoRus'ene og Politidirektoratet vært involvert i området Ansvarlig alkoholhåndtering. Redaksjonen har allerede fått gode indikasjoner på at disse områdene dekker et behov, gjennom henvendelser og tilbakemeldinger fra ansatte i kommuner som arbeider med denne tematikken.

Området *Oppfølging av rusmiddelavhengige* endret navn til *Behandling* (i kommunene) i 2014 for å harmonere med Helsedirektoratets tilsagnsbrev på dette området. Et arbeid med å lage en lukket forum for fagfolk tilknyttet Overdosenettverket ble påbegynt i 2014 og vil fortsette i 2015 i lag med andre endringer på Behandlingsområdet.

Området *Rusmiddelpolitisk handlingsplan* har hatt mindre fokus i året som er gått. Justeringer her er under planlegging, blant annet sett i sammenheng med årets valg og nye kommunestyrerepresentanternes opplæring i alkoholloven og forankring i plan.

Tidligintervensjon.no

Tidligintervensjon.no bygger på veilederen *Fra bekymring til handling*, og skal gjenspeile Helsedirektoratets tidlige intervensjonsstrategi i Norge. Tidligintervensjon.no skal være et verktøy for ansatte i offentlig hjelpeapparat eller i omsorg/ opplæring, som tidlig kan oppdage problemer eller risiko hos andre eller risiko for problemer knyttet til rus og psykisk helse.

Tidligintervensjon.no ble åpnet i 2012. Nettressursen skal bidra til å styrke kunnskapen om tidlig intervensjon og bidra til økt bruk av virkningsfulle tidlige intervensjonsmetoder og verktøy blant ansatte som kommer i kontakt med risikoutsatte barn, ungdom, gravide, unge voksne, voksne, gravide og eldre. Tidligintervensjon.no er et underdomene av forebygging.no.

Form:

- Vi har etablert en felles redaksjon med forebygging.no. Dette er gjort for å utnytte fordeler med et større aktivt forum og med tanke på bedre sambruk mellom de to nettstedene, som for eksempel: felles retningslinjer, debatt, søkefunksjon ol. Samtidig ønsker en å beholde Tidligintervensjon.no som dekkende for Helsedirektoratets TI- satsning med verktøypreget stoff til målgruppen.

- Vi har endret formbildet på tidligintervensjon.no på forsiden til forebygging.no. Dette for å samsvare bedre med forebygging.no, og understreke TI nett som et mer spisset underdomene for forebygging.no. En kan tenke seg et noe liknende oppdatering av layout ved kommende revisjon av nettsiden. Ytterligere revisjon av både design og innhold avventer ny veileder «fra bekymring til handling»
- Det har vært flere møter med Helsedirektoratet i 2014 der disse endringene og utviklingsmuligheter til Tidlig intervensjon.no har vært drøftet.

Stoff på TI nett:

- Vi har fortløpende lagt inn stoff, tekst, linker filmer om den nasjonale TI- satsningen. Vi er avhengige av å få dette stoffet fra eier av de ulike program/ tiltak som for eksempel KoRusene og Helsedirektoratet. Vi benytter også linker til aktuelle nettsteder innen Tidlig Intervensjon.
- I tillegg er det lagt inn aktuelle fagartikler og forskningsrapporter samt offentlige utredninger og veiledere.
- Det er utviklet lukkede forum for de i ulike kompetansesenter som arbeider med opplæringsprogrammet «Tidlig inn», for de som arbeider innen prosjektet «BTI», for de som driver med «Motiverende intervju på KoRus`ene» og for de som arbeider med «Eldre rus og legemidler innen KoRus`ene»
Av disse er forumet for tidlig inn det mest aktive og det er en jevn oppdatering av stoff på dette området.

Profilering:

- Informert om nettjenesten på konferanser og stands og I andre sammenhenger der KoRus presenterer Tidlig intervensjon.
- Plaster og penn med logo for nettsiden deles ut på konferanser , møter og kurs for målgruppen.
- Google annonsering av Tidlig intervensjon.no samt annen annonsering i skriftlige kilder
- Noe endret layout på Forebygging.no sin side.

Bruk av Tidlig Intervensjon.no

Tabellen under viser bruken av tidlig intervensjon.no de siste tre år. Innetid indikerer den gjennomsnittlige tiden hver bruker er inne på siden.

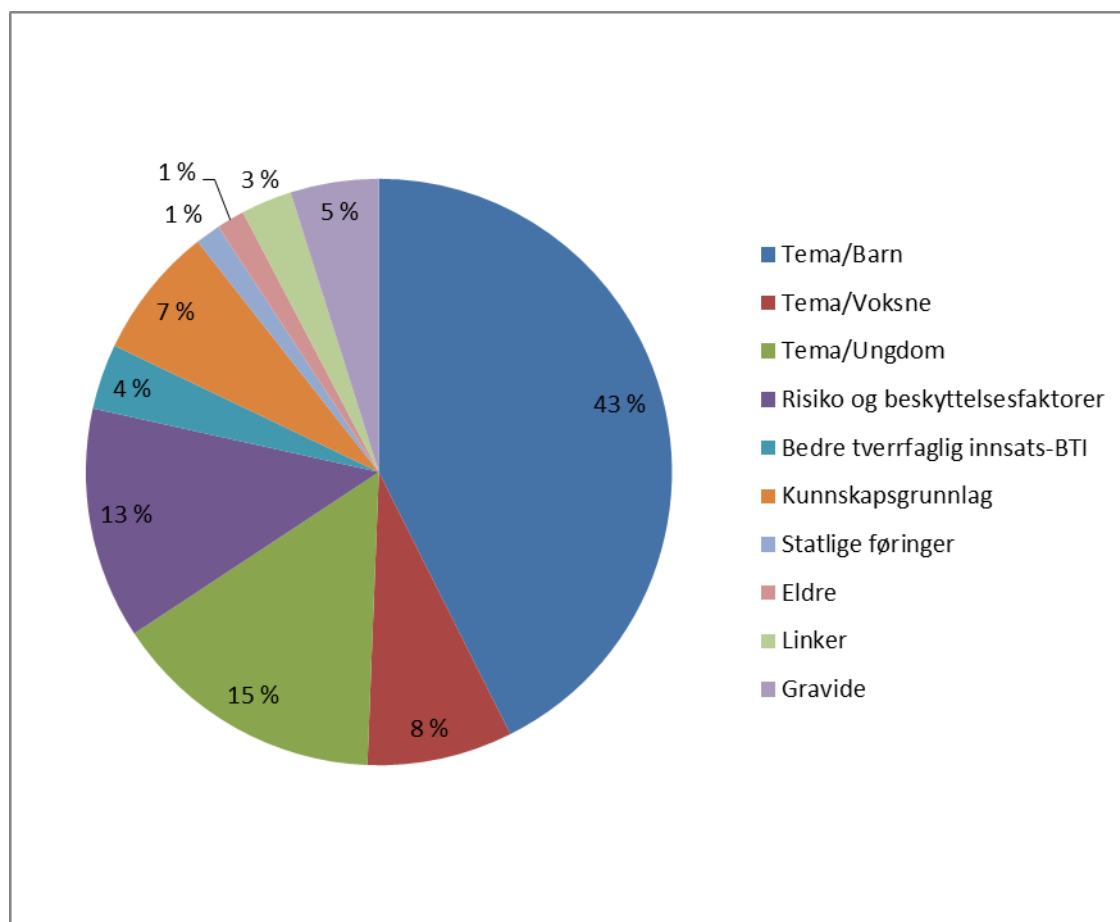
År	Unike brukere	Sidehenvisninger	Gjennomsnittlig innetid
2014	34003	120612	1:58 min
2013	20997	88250	2:10 min
2012	7715	46204	3:03 min

Tidligintervensjon.no hadde i 2013, 20997 unike brukere. For 2014 er tallet på unike brukere 34.003. Dette utgjør en økning på 30 %, noe som må anses som betydelig. Gjennomsnittlig besøkstid er 1.58

minutter mot 2,10 minutter i 2013. Forskjellen utgjør en nedgang på 12 sekunder. Nedgangen kan skyldes at brukerne raskere finner det de er ute etter, for eksempel hvis de har vært inne på sidene tidligere.

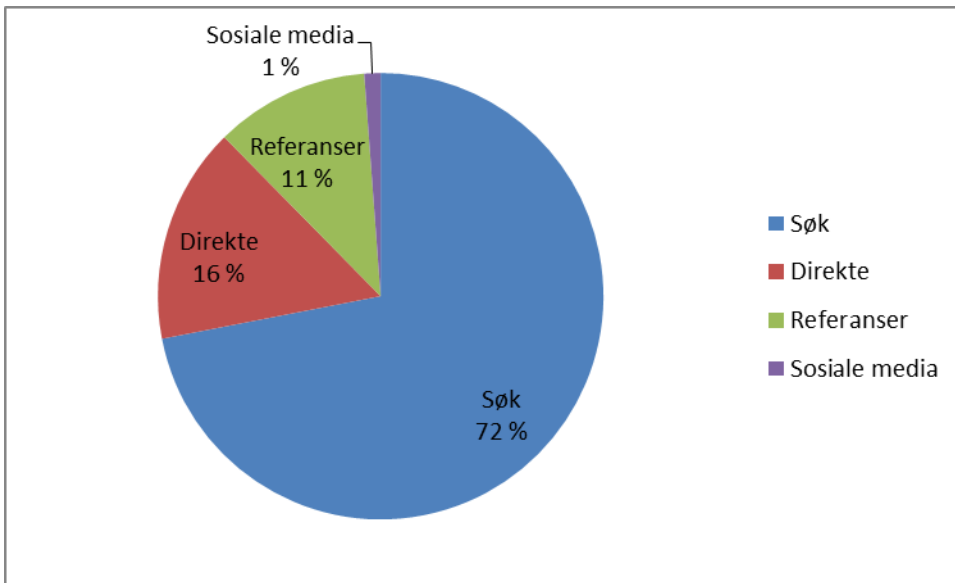
De mest besøkte områdene på tidligintervensjon.no

Ut fra logg om de 10 mest besøkte sidene på tidligintervensjon.no ser vi at totalt 58 % av de besøkende var inne på sider om barn og ungdom. De mest besøkte sidene etter dette er: risiko og beskyttelse 13%, voksne 8%, kunnskapsgrunnlag 7%, og gravide 5%. Dette bildet ligner i stor grad situasjonen for året før i 2013.

Hvordan kommer leserne inn på tidligintervensjon.no?

72 % av trafikken kommer fra søkemotorer som Google, 16% er direkte trafikk, 11,2% er trafikk fra referanser fra andre nettsteder og til slutt trafikk fra sosiale medier utgjør 1%.

Samarbeid på regionalt nivå

KoRus-Nord samarbeider med mange andre aktører i tilknytning til ulike oppgaver. I 2014 har vi hatt økt fokus på å gi samarbeidet et mer konkret innhold, med det formål at vi kan gå samlet ut med tilbud mot kommunene. Dette arbeidet fortsetter i 2015.

Samarbeid med Fylkesmannen

KoRus-Nord samarbeider med Fylkesmannen i Nordland, Troms og Finnmark (FM) om utvikling og gjennomføring av kompetansehevingstiltak. Arbeidet har vært forankret i en samarbeidsavtale mellom de fire partene fra og med 2007, og i 2011 ble også Helse Nord RHF tilsluttet dette samarbeidet.

Samarbeidet er videreført i ***Plan for kompetanseheving innen rusfeltet for Nord-Norge 2012-2016***. Plangruppa, som består av de tre fylkesmannsembetene og Helse Nord RHF) justerer planen årlig, med utgangspunkt i statlige føringer, partenes oppdragsbrev, relevant forskning og behov i feltet. Plangruppa har to faste møtepunkter årlig.

Ut over dette deltar vi i ulike rusfora i regi av FM, og har ellers vi løpende kontakt med FM i tilknytning til ulike satsinger, - som for eksempel AAH.

Et sentralt resultat av dette samarbeidet er at det gjør oss i stand til langsiktig planlegging, som utkrystalliserer seg i et forutsigbart tilbud til våre målgrupper. Ved å se hele regionen under ett, kan vi tilby tilnærmet det samme til alle kommuner i løpet av en nærmere definert periode. Kommunene får dermed det samme tilbudet, men ikke nødvendigvis samtidig.

De konkrete tilbudene i planen er presentert på vår hjemmeside. I tillegg markedsføres kompetansehevingstiltakene via nyhetsbrev fra KoRus-Nord, gjennom annonser i samtlige aviser i regionen og samt i vårt eget informasjons- og fagformidlingsmagasin SPOR.

Se vedlegg for oversikt over kurs og konferanser i 2014.

Samarbeid med fylkeskommunene

I 2012 påbegynte vi et systematisk samarbeid med fylkeskommunene, først og fremst Nordland, ifht arbeidet med Ungdata. I 2013 gjennomførte Nordland fylkeskommune Ungdataundersøkelsen i de videregående skolene i fylket. I 2013 har vi også hatt samarbeid med Troms og Finnmark for å få gjennomført Ungdata også i disse fylkene. Undersøkelsen ble gjennomført i Finnmark høsten 2014, og skal gjennomføres i Troms våren 2015.

Samarbeid med andre regionale kompetansemiljø

I 2014 hadde KoRus-Nord fire ansatte i 10 og 20 prosent deltidsstillinger. Tre av disse har sine hovedstillinger ved henholdsvis Universitetet i Nordland og Høgskolen i Narvik. Formålet er gjensidig læring og nytte.

Høsten 2012 tok Fylkesmannen i Troms initiativ til et samarbeidsforum mellom flere rådgivere fra Fylkesmannen i hhv. Nordland, Troms og Finnmark, Helse Nord RHF, KoRus-Nord, NAPHA, SANKS, RKBU og RVTS. «Dialogmøte Nord» har siden vært gjennomført årlig. Et viktig formål med forumet er å se på muligheter for felles samarbeid knyttet til kompetansehevingstiltak.

Helse Nord deltar i plangrupperarbeidet ifht regional plan for kompetanseheving.

I forhold til TI-satsingen har vi samarbeidet med RVTS og RKBU, jfr. opplæringsprogrammet Tidlig inn.

Vi har samarbeidet med UNN v. Nordlandsklinikken om KOR-prosjektet. Høgskolen i Narvik har også deltatt også i dette arbeidet. Prosjektrapporten vil foreligge i løpet av våren 2015.

Vi samarbeider også med NAPHA om *Sammen om mestring*. Mot slutten av 2014 hadde vi et møte med NAPHA hvor målet var å formalisere et samarbeid i en samarbeidsavtale.

I tilknytning til Ungdata ble det også mot slutten av 2014 etablert et samarbeid med RVTS i forhold til oppfølging i utvalgte kommuner knyttet til selvmords- og selvskadestall. Intensjonen er at dette samarbeidet skal formaliseres i løpet av våren 2015.

Samarbeid med andre aktører

Mot slutten av 2013 innledet vi et samarbeid med RIO/MARBORG i Narvik i forbindelse med en studie med fokus på brukerperspektivet i forbindelse med Brukerplan-kartlegging. Pilotstudien vil bli gjennomført i 2015.

Stimuleringsmidler

Vi oppfatter det som positivt at det har kommet tydeligere retningslinjer, og et regelverk, for tildeling av stimuleringsmidler. Muligheten til å søke stimuleringsmidler ble kunngjort i eget brev om alle våre tilbud til samtlige kommuner i vår region, på vår hjemmeside, samt på ulike møtepunkter med kommuner knyttet til ulike satsinger innenfor regelverket. I tråd med regelverket har vi lagt vekt på at formålet med stimuleringsmidlene har vært å støtte opp under våre øvrige satsinger i kommunene.

Vi mottok søknad om stimuleringsmidler fra 26 kommuner i 2014, hvorav to søknader ble avslått.

Følgende kommuner søkte:

Kommune	Navn på prosjekt	Godkjent	Sum
Lyngen	Ungdom på vei	Ja	50 000
Tranøy Kommune	Opplæringsprogrammet Tidlig Inn	Ja	15 000
Torsken Kommune	Kompetanseheving Tidlig Inn	Ja	15 000
Tromsø Kommune	Kompetanseheving i BTI, Tidlig innsats og systematisk samhandling	Ja	330 000
Vestvågøy Kommune	"Ung fritid" i Meieriets kultursenter	Ja	50 000
Finnmark Fylkeskommune	Oppf.konf. 2014 med fokus på ungdom og levekårsutfordr. I Finnmark	Ja	50 000
Alta Kommune	Kartlegging og forslag til tiltak - Ung Data undersøkelsen i Alta	Ja	50 000
Sømna kommune	Ung satsning i Sømna	Ja	50 000
Tysfjord kommune	Helse for unge	Ja	50 000
Steigen kommune	Samhandling rusforebyggende arbeid	Ja	50 000
Moskenes Kommune	MOT - kommunen Moskenes	Nei	-
Hamarøy	Lokal komp.hev for ansatte som jobber med ungd.med rusprobl.....	Ja	50 000
Vega	Primærforebyggende tiltak rettet mot unge i Vega Kommune	Ja	50 000
Vadsø Kommune	Stimuleringsmidler til rusforebyggende tiltak i Vadsø Kommune.	ja	150 000
Nesna Kommune	Implementering av Tidlig inn 20% st. Støtte til oppl. Progr. Mangl kursd.	ja	125 000
<i>Longyearbyen</i>	<i>Sesongoppstart og oppfølging av Selvstyrt ungdomshus</i>	<i>Søknad trukket</i>	
Bodø kommune	Ansvarlig alkoholhåndtering - Tryggere uteliv i Bodø	ja	75 000
Leirfjord Kommune,	Implementering av Tidlig inn i Leirfjord kommune	ja	145 000
<i>Meløy Videregående skole</i>	<i>Rusforebyggende arbeid ved Meløy vgs. Og kompetanseheving av rådg. v/skolen</i>	<i>Nei</i>	
Tromsø Kommune	AAH- ansvarlig alkoholhåndtering	ja	350 000
Lenvik Kommune	Tidlig Inn. Oppl.program for kommunene for vansker knyttet til psykisk helse.....	ja	67 000
Vefsen Kommune	Trygt og trivelig uteliv	ja	90 000
Rana Kommune	Ansvarlig alkoholhåndtering i Rana Kommune	ja	350 000

Tromsø Kommune	Oppfølging av Ungdata	ja	100 000
Rana Kommune	Iverksetting av Tidlig inn - kartlegging og oppfølging	ja	150 000
Nordreisa Familiesenter	BIR, Barn i rusfamilier - tidlig intervensjon	Nei	
SUM			2 412 000

Informasjonsvksomhet

Egne publikasjoner

I 2014 ga vi ut tre nummer av vårt fagmagasin SPOR. Spor 1/2014 ble utgitt i mars. Her hadde vi blant fokus på 10 år med Rusreformen, Kunnskapscenterets brukerundersøkelse, samt alkohol og arbeidsliv.

Spor 2/2014 ble utgitt i juni. Blant temaene i denne utgaven var sosial ulikhet i helse, og motiverende intervju.

Spor 3/2014 kom ut i tilknytning til konferansen Te ka slags nøtte? i oktober. Barnehagen som arena for forebygging, levekårsutsatte barn og unge, samt risiko - og beskyttelsesfaktorer var blant sakene i dette nummeret.

Felles for alle utgivelsene av SPOR er at de i stor grad speiler vårt oppdrag.

Egne nettsider, eventuelt nyhetsbrev

I 2014 sluttførte vi arbeidet med ny hjemmeside, www.korusnord.no, organisert etter den nye organiseringen av tildelingsbrevet. Den nye hjemmesiden åpnet i juni. Her presenteres de ulike konkrete satsingene i oppdraget, som for eksempel Ungdata, Tidlig inn og BrukerPlan. På hjemmesiden ligger det også utvalgte nasjonale, regionale og lokale aktuelt-saker. Dette kan være henvisning til artikler i SPOR eller Rusfag, henvisning til nye tekster på forebygging.no, kommunetorget.no eller tidligintervensjon.no, informasjon om kommende kurstilbud i vår regi, annonsering av statlige tilskuddsordninger, o.s.v.

I tilknytning til den nye hjemmesiden har vi også etablert nyhetsbrev, som sendes ut 2-4 ganger i halvåret til 5100 mottakere.

Hjemmesiden inneholder også oversikt over kommende kurs- og kompetansehevingstilbud, hvor det også er mulig å melde seg på. Dette, sammen med økt profilering, har bidratt til en sterk økning i antall brukere og antall sidehenvisninger etter at den nye hjemmesiden åpnet. I 2014 hadde vi 9 732 brukere (mot 2 948 i 2013). Antall sidevisninger var på 72 534 (mot 15 962 i 2013). Gjennomsnittlige innetid er 4 min og 58 sek (mot 2 min 37 sek i 2013).

I informasjonsarbeidet mot kommunene vektlegger KoRus-Nord en sterk integrasjon mellom oppdrag, hjemmeside, Nyhetsbrev og SPOR. Dette er et ledd i merkevarebygging og profilering av KoRus-Nord, noe vi har hatt ekstra fokus på de siste to årene.

Bidrag til Nasjonale nettjenestene⁹

Andreassen, Marit (2014): *Ulikheter i helse – ny kunnskap*. På **kommunetorget.no**.

Schancke, Vegard (2014): *Folkehelsearbeid og rusmiddelforebygging*, på **skole.forebygging.no**

Aalmen Trude (2014): *Sosiale ulikheter, et rettferdighetsproblem*. På **kommunetorget.no**.

Bidrag til RUSFAG artikkelsamling

I 2014 hadde vi ett bidrag i Rusfag artikkelsamling:

Aalmen, Trude, Kent Ronny Karoliussen og Marit Andreassen (2014): *Fuktig ungdomskultur på Svalbard*.

Bidrag til RUSFAG magasin

I Rusfag magasin hadde vi fire bidrag:

Aalmen, Trude (2014): *Ny skikkelighetskultur blant ungdom*

Aalmen, Trude(2014): *Bruker Ungdata i kampen mot frafall*.

Kaljord, Carina (2014): *En oppvekst i annerledesland*.

Kaljord, Carina: *Engasjement og utfordringer - Felles rusplan for videregående skoler i Midt – Norge*.

Rapporter

Gravrok, Øystein og Rita Valkvæ (2014): **KoRusenes rolle i kommunenes folkehelsearbeid** . Rapport utarbeidet til KoRusenes nasjonale arbeidsgruppe og Helsedirektoratet juni 2014.

Bidrag i andre publikasjoner

Henriksen, Øystein, Ingrid Fylling og Johans Tveit Sandvin (2014): *Rusforebyggende foreldremøter i skolen*. I **Psykologi i kommunen** nr. 4/2014.

⁹ forebygging.no, kommunetorget.no og tidligintervensjon.no

Markussen, Rolf Andreas (2014). **Knowledge Logistics. An Epistemography of the Genesis of a Governmental Guideline.** PhD in Sociology No 15. Bodø: University of Nordland.

Markussen, Rolf Andreas (2014). *Den statlige dokumentstyrings relative suksess.* **Rus & Samfunn** nr 6/2014. Oslo: Universitetsforlaget.

Wangberg, Silje C. (2014): *Brief intervention practices among nurses working with pregnant women or parents in North-Norway.* **International Journal of Behavioral Medicine** 2014 ; Volum 21. Suppl. S1 s. Publisert konferanseabstract.

Bidrag på konferanser o.l.

Anne Kristine Berthelsen (2014): **PRESENTASJON AV OPPLÆRINGSPROGRAMMET BARN I RUSFAMILIER. PÅ TE KA SLAGS NØTTE? 2014.**

Danielsen, Kari Hjertholm (2014): Individuell Plan og koordinatorrollen. Dagskonferanse som en del av et prosjekt i Gratangen kommune.

Danielsen, Kari Hjertholm (2014): Individuell Plan. Nytt lovverk, og konsekvensene dette får for kommunens ansvar i arbeidet med IP. Internundervisning i Narvik kommune.

Danielsen, Kari Hjertholm (2014): Individuell Plan og koordinatorrollen. Konferanse med DPS Ytre Helgeland og kommunene i nedslagsfeltet.

Danielsen, Kari Hjertholm (2014): Forelesning «Sammen om mestring» på konferanse med DPS Midt-Finnmark/SANKS og omliggende kommuner.

Gravrok, Øystein (2014): Folkehelse, rusmiddelforebygging og forankring i kommunalt planarbeid. Introduksjonsforedrag til Finnmarks kommunenes arbeid med alkoholloven i Alta og Vadsø, mai 2014.

Evensen, Bente (2014): Presentasjon av Unge & Rus Innlegg på arbeidsseminar i Unge & Rus, Charlottenlund vgs 15.01.14

Evensen, Bente (2014): Presentasjon av Unge & Rus Innlegg på arbeidsseminar i Unge & Rus, Oslo 20.10.14

Johnsen, Linda (2014): Risiko- og beskyttelsesfaktorer – fra forskning til praksis - et eksempel. Innlegg for prosjektgruppen BTI i Tromsø 7.4.14

Johnsen, Linda (2014): Den nødvendige (vanskelige) samtalen. Innlegg på kompetansehevingsdager BTI i Tromsø 9.10., 23.10 og 12.11.14.

Karoliussen, Kent Ronny: Har vi levekårsutsatte unge i Narvik i dag? Innlegg på oppvekstkonferanse i Narvik

Karoliussen, Kent Ronny (2014): Resultater fra Ytre Helgeland Innlegg på fagdag for rus og psykisk helsearbeidere på Ytre Helgeland

Nordmo, Elisabeth (2014): *Tidlig intervensjons-satsninger i KoRus-Nord*. Innlegg på **Fylkesmannen i Nordlands oppvekstkongress**.

Steinkjer, Beate (2014): *Gjennomføring av Unge & Rus*. Innlegg på arbeidsseminar i Unge & Rus, Charlottenlund vgs 15.01.14

Steinkjer, Beate (2014): *Hvorfor rusforebygging i skolen?* Innlegg på arbeidsseminar i Unge & Rus, Oslo 20.10.14

Steinkjer, Beate (2014): *Planlegging og gjennomføring av Unge & Rus*. Innlegg på arbeidsseminar i Unge & Rus, Oslo 20.10.14

Steinkjer, Beate (2014): *Nasjonale nettressurser*. Innlegg på kompetansesentersamling i Larvik, 23.10.14

Wangberg, Silje C. (2014): *Brief intervention practices among nurses working with pregnant women or parents in North-Norway*. **International Congress on Behavioral Medicine (ICBM) 2014**. *Konferanseinnlegg*.

Wangberg, Silje C. (2014): *Tidlig inn – Undersøkelse av tidlig intervensjonspraksis blant helsestasjonshelsesøstre og jordmødre*. **Forskning, fagutvikling og erfaringskonferanse innen Psykisk helse og Rus**; 2014-06-11. *Konferanseinnlegg*.

Wangberg, Silje C. (2014): *Utprøving av KOR i døgnbehandling ved Nordlandsklinikken*. **Te ka slags nøtte? 2014**. *Konferanseinnlegg*.

Aalmen, Trude (2014): *Ungdata-undersøkelsen i videregående skole i Finnmark*. Tendenser og utviklingstrekk. Oppfølgingskonferanse i Finnmark i regi av Finnmark fylkeskommune.

Aalmen, Trude (2014): *Ungdom i endring – tendenser i Nord-Norge i lys av Ungdata*. Innlegg på **Fylkesmannen i Nordlands oppvekstkongress**.

Aalmen, Trude (2014): «Ungdata i Videregående skole. Erfaringer fra Finnmark – og Nordland fylke. Innlegg på **KoRus-samlingen** i Larvik 2014.

Mediekontakt

Vi har ikke nøyaktig oversikt over all mediekontakt knyttet til vår virksomhet, men har hatt en del oppslag knyttet til Ungdata, Brukerplan, Tidlig inn og AAH.

Forskning

Faglig oppdatering blant ansatte ved KoRus-Nord

De ansatte ved KoRus-Nord holder seg faglig oppdatert på ulike måter.

Vi abonnerer på nyhetsbrev fra ulike forskningsinstanser og kompetansemiljø, noe som er en av flere kilder til informasjon om nye forskningsprosjekter og resultater, og tips til aktuelle bøker og fagartikler. De ansatte har god tilgang til faglitteratur, og også mulighet til å delta på relevante konferanser.

I arbeidet med de nasjonale nettjenestene har vi løpende og omfattende kontakt med forfattere fra ulike fag- og forskningsmiljøer i Norge i tilknytning til produksjon av fagartikler og annet fagstoff for publisering. Dialogen omfatter blant annet vinkling på fagstoff og tilpasning av stoffet til målgruppene og til nettpublisering. Tekstbidragene drøftes om regel i flere omganger av forfatter og KoRus-Nord før ferdigstilling og publisering.

I 2014 har vi også hatt tre deltidsansatte som har sine hovedstillinger ved henholdsvis Universitetet i Nordland og Høgskolen i Narvik.

Flere ansatte deltar i ulike nasjonale faglige nettverk og arbeidsgrupper. Noen av disse er i regi av Helsedirektoratet, og knyttet til konkrete satsinger i oppdraget. Ett eksempel på dette er Ungdata-nettverket, hvor blant der NOVA deltar og presenterer ny forskning på ungdom og oppvekstvilkår.

Ut over disse nettverkene har vi ansatte som er medlem i et nasjonalt KOR-nettverk. Vi har også ansatte som deltar i et nasjonalt MI-nettverk, samt i MINT-nettverket, - et internasjonalt forum på nett med debatt og nyheter og referanser til filmer og artikler. To av våre ansatte er medlem i MINT-nettverket, etter å ha gjennomført et MI trenerkurs i Atlanta høsten 2014, på toppen av et 30 studiepoeng MI-studie ved HiN, samt Ytterligere en ansatt gjennomførte våren 2014 et 30 studiepoeng MI-studium ved Høgskolen i Narvik. Dette studiet er for øvrig også utviklet med deltakelse fra KoRus-Nord.

I forbindelse med Tidlig inn og BIR har våre ansatte også hospitert ved andre KoRus'er.

I arbeidet med implementering av ulike retningslinjer og veiledere bruker vi referanselistene aktivt, og går i dybden på flere av publikasjonene det refereres til. Også nettsidene til kompetansemiljøer vi samarbeider med, som NAPHA og ROP-tjenesten, er også en kilde til faglig oppdatering.

Sommeren 2014 deltok en av våre ansatte på et skrivekurs i regi av Norsk Sykepleierforbund, og har påbegynt et skriveprosjekt i tilknytning til Tidlig inn.

I tillegg deltok en av våre ansatte på European Drugs Summer School Lisbon; «Illicit drugs in Europe: Demand, supply and public policies», i regi av EMCDDA, og med avsluttende eksamen (6 studiepoeng). Tematisk tok kurset blant annet for seg; Internasjonalt samarbeid, den europeiske narkotikasituasjonen, narkotikapolitikk og lovgivning, produksjon og geopolitikk, nye rusmidler, forebygging og skadereduksjon, behandling og ettervern med mer.

Ut over dette gjennomfører vi fagmøter hver fjerde uke ved KoRus-Nord for alle ansatte, hvor ulike problemstillinger fra de enkelte arbeidsgruppene legges frem og drøftes. Faglig oppdatering på relevant forskning og kontakt med fag- og forskningsmiljøer inngår også som et element i forarbeid til i forarbeidet til vår årlige konferanse «Te ka slags nøtte?», i forarbeidet til SPOR-utgivelsene, samt til annen artikkelskriving og til konferansebidrag o.l. fra ansatte.

Evalueringer

I 2014 har vi, i samarbeid med HiN og UNN, jobbet med en studie knyttet til utprøving av KOR ved Nordlandsklinikken. Rapporten *Utprøving av Klient- og Resultatstyrt praksis (KOR) i tverrfaglig spesialisert rusbehandling på døgningstusjon ved Nordlandsklinikken* vil bli publisert etter i løpet av våren.

Vi har også jobbet med en studie i tilknytning til Tidlig inn. Flere artikler herfra vil bli publisert i 2015.

Oversikt over ansatte ved KoRus-Nord i 2014

<i>Fast ansatte</i>	<i>Stillingstittel/utdanning</i>
Aalmen, Trude	Seniorrådgiver/sosiolog
Andreassen, Marit	Leder/sosiolog
Antonsen, Turi	Seniorrådgiver/pedagog (rådgiver)
Berthelsen, Anne Kristine	Seniorrådgiver/jordmor/master i helsefag
Dahl, Marit Fuhr	Konsulent (sekretær)
Danielsen, Kari Hjertholm	Spesialkonsulent/vernepleier
Evensen, Bente	Rådgiver 1/adjunkt
Gravrok, Øystein	Nestleder/samfunnsgeograf
Horrigmoe, Rune	Rådgiver 1/ingeniør
Johnsen, Linda	Seniorrådgiver/barnevernspedagog/master i sosialt arbeid
Kaljord, Carina	Rådgiver/journalist
Karoliussen, Kent-Ronny	Seniorrådgiver/samfunnsplanlegger
Mikalsen, Lena (f.o.m. 01.05.14)	Konsulent (sekretær)
Myller, Terje	Seniorrådgiver/sosialantropolog
Nebb, Ann-Heidi	Psykologspesialist
Neteland, Ingun (t.o.m. 23.06.14)	Konsulent (sekretær)
Nordmo, Elisabeth	Seniorrådgiver/psykiatrisk sykepleier/master i helsefag
Paulsen, Rune	Spesialkonsulent/økonom
Salen, Liv	Spesialkonsulent/barnevernspedagog
Schancke, Vegard	Seniorrådgiver/sosiolog
Steinkjer, Beate	Seniorrådgiver/lærer/master i spesialpedagogikk

<i>Ansatte i engasjementstillinger</i>	<i>Hovedarbeidssted</i>	<i>Stilling ved hovedarbeidsstedet/utdanning</i>	<i>Stillingsstørrelse ved KoRus-Nord</i>
Johnsen, Ingeborg	Lyngen kommune	Kommuneplanlegger/samfunnsplanlegger	10%
Henriksen, Øystein	Universitetet i Nordland	Dosent/sosiolog	20%
Markussen, Rolf	Høgskolen i Narvik	Førsteamanuensis/sosialantropolog/dr. Sociol.	10%
Wangberg, Silje	Høgskolen i Narvik	Førsteamanuensis /psykolog/dr. Psychol.	20%

Regnskap

Regnskap sendes som et eget dokument/vedlegg så snart det er mottatt fra UNN.

Vedlegg 1:

Kommuner i Nord Norge, inkl Svalbard , med alkoholpolitisk og/eller rusmiddelpolitisk handlingsplan i (basert på oversikt 2011/2015 fra Sirus og KoRus-Nord)		
Kommune	Alkoholpolitisk handlingsplan	Rusmiddelpolitisk handlingsplan
Bodø	Ja	Ja
Bindal	ja	Ja
Sømna		Ja
Brønnøy	Nei	Ja
Vega	Nei	Nei
Vevelstad	Nei	Nei
Herøy	Nei	Nei
Leirfjord	Ja	Ja
Vefsn	Ja	Ja
Alstahaug	ja	ja
Nesna	Ja	Nei
Hemnes	nei	ja
Grane	Nei	Nei
Hattfjelldal	Nei	Nei
Dønna	Ja	Nei
Rana	Ja	Nei
Lurøy	Nei	Nei
Træna		Ja
Rødøy	Ja	Nei
Meløy	Ja	Ja
Gildeskål	Ja	Ja
Beiarn	Ja	Ja
Saltdal	Ja	Ja
Fauske	Ja	Ja
Sørfold	Nei	Ja
Steigen		Ja
Hamarøy	Ja	Nei
Tysfjord		Ja
Lødingen	Nei	Ja
Tjeldsund	Ja	Nei
Evenes	Nei	Nei
Ballangen	Ja	
Narvik	Ja	ja
Røst	Ja	Ja
Værøy	Nei	Ja
Flakstad	Nei	Nei

Vestvågøy		Ja
Vågan	Nei	Ja
Hadsel	Ja	Ja
Bø	Ja	Nei
Øksnes	Nei	Nei
Andøy	Ja	
Moskenes	Nei	Ja
Harstad		Ja
Tromsø	Ja	Ja
Kvæfjord	Ja	
Skånland	Ja	Ja
Bjarkøy	Nei	Nei
Ibestad	Nei	Ja
Gratangen	Ja	Ja
Lavangen	Nei	Nei
Bardu		Ja
Salangen	Nei	Nei
Sørreisa	Ja	Ja
Dyrøy	Ja	Ja
Tranøy		
Torsken	Ja	Nei
Berg	Ja	
Lenvik	Ja	Ja
Balsfjord	Ja	
Karlsøy	Nei	Nei
Lyngen	Ja	
Storfjord	Nei	Nei
Kåfjord		Ja
Skjervøy	Ja	Ja
Nordreisa		Ja
Kvænangen		Ja
Vardø		Ja
Vadsø		Ja
Hammerfest	Nei	Nei
Kautokeino		
Alta	Ja	Nei
Loppa		Ja
Hasvik	Ja	Ja
Kvalsund	Ja	Nei
Måsøy	Ja	Nei

Nordkapp	Ja	Nei
Porsanger	Ja	Ja
Karasjok	Ja	Ja
Gamvik	Nei	Nei
Berlevåg	Nei	Nei
Tana	Ja	Ja
Nesseby	Ja	
Båtsfjord	Ja	Ja
Sør-Varanger	Ja	Ja
Longyearbyen	ja	ja

Vedlegg 2:

Følgende kurs og konferanser ble avholdt i 2014:

Tiltak	Tema	Sted
Finnmark		
BrukePlan seminar etter kartlegging	Rusbehandling	Tana
Brukerplan, opplæring i kartlegging	Rusmiddelforebygging/folkehelsearbeid	Alle kommuner fikk tilbud
Forebygging i skolen, Unge & Rus	Rusmiddelforebygging/folkehelsearbeid	Vadsø
Alkoholloven	Rusmiddelforebygging/folkehelsearbeid	Vadsø og Alta
Seminar om forvaltning av alkoholloven	Rusmiddelforebygging/folkehelsearbeid	Kirkenes
Motiverende intervju - fordypningskurs	Tidlig intervensjon/Rusbehandling	Alta
Opplæringsprogrammet – Tidlig inn	Tidlig intervensjon/Rusbehandling	Mo i Rana
Rus- psykisk helseforum Finnmark	Temaovergripende konferanse	Alta
Konferanse om ROP-lidelser og nasjonal faglig retningslinje	Rusbehandling	Alta

Troms	Tema	Sted
Brukerplan, opplæring i kartlegging	Rusmiddelforebygging/folkehelsearbeid	Alle kommuner fikk tilbud
BrukePlan seminar etter kartlegging	Rusbehandling	Harstad
Motiverende intervju – innføringskurs	Tidlig intervensjon/Rusbehandling	Tromsø
Motiverende intervju – fordypningskurs	Tidlig intervensjon/Rusbehandling	Tromsø
Fagseminar for veileder og deltakere i Tidlig inn	Tidlig intervensjon/Rusbehandling	Tromsø
Opplæringsprogrammet – Tidlig inn	Tidlig intervensjon	Finnsnes
Veiledersamling Tidlig inn	Tidlig intervensjon	Tromsø
Tidlig forebyggende tiltak for små barn av deprimerte foreldre	Tidlig intervensjon/Rusbehandling	Tromsø
Forum for rus/psykisk helse	Temaovergripende konferanse	2 i Tromsø
Konferanse om ROP-lidelser og nasjonal faglig retningslinje	Rusbehandling	Tromsø

Nordland	Tema	Sted
Brukerplan, opplæring i kartlegging	Rusmiddelforebygging/folkehelsearbeid	Alle kommuner fikk tilbud
BrukePlan seminar	Rusbehandling	Bodø og Mosjøen
DPS-seminar	Rusbehandling	Sandnessjøen
Motiverende intervju – innføringskurs	Tidlig intervensjon/Rusbehandling	Narvik, Mosjøen
Motiverende intervju i grupper	Tidlig intervensjon/Rusbehandling	Narvik

Motiverende intervju, enhetskurs	Tidlig intervensjon/Rusbehandling	Bodø
Opplæringsprogrammet – Tidlig inn	Tidlig intervensjon/Rusbehandling	Mo i Rana
«Te ka slags nøtte»	Temaovergripende konferanse	Narvik
Konferanse om ROP-lidelser og nasjonal faglig retningslinje	Rusbehandling	Bodø, Mo i Rana

Kompetansesenter rus, Nord-Norge (KoRus-Nord) er ett av syv regionale kompetansesenter innen rusfeltet i Norge og arbeider på oppdrag fra Helsedirektoratet.

KoRus-Nord er ett av syv regionale kompetansesenter innen rusfeltet i Norge, og arbeider på oppdrag fra Helsedirektoratet. KoRus-Nord er organisatorisk tilknyttet Psykisk helse- og rusklinikken i UNN, og er lokalisert i Narvik.

KoRus-Nord skal sikre ivaretagelse, oppbygging og formidling av rusfaglig kompetanse, og gjennom dette bidra til å oppfylle nasjonale mål på rusfeltet i Nordland, Troms og Finnmark.

Hovedmålgruppen for vårt arbeid er kommunalt ansatte.

Vår primære rolle er å styrke praksisfeltet ved å utvikle forståelse, og formidle og implementere forsknings- og/eller kunnskapsbaserte strategier innen kjerneområdene *Rusmiddelforebygging som en del av folkehelsearbeidet, tidlig intervensjon og rusbehandling*. Som et ledd i dette har vi også som nasjonal funksjon å drifte og videreutvikle nettressursene forebygging.no, kommunetorget.no og tidligintervensjon.no.

Vi samarbeider blant annet med sentrale fag- og forskningsmiljøer nasjonalt og regionalt, landets øvrige KoRus'er, Helse Nord, fylkesmannsembetene, regionale rusfora og fylkeskommunene.

